



# EMC

ЛИСТ ЕЛЕКТРОМРЕЖЕ СРБИЈЕ ГОДИНА 8 БРОЈ 62 ФЕБРУАР 2013.

**БРАНИСЛАВ ЂУРЂЕВИЋ, ИЗВРШНИ ДИРЕКТОР  
ЗА ЕКОНОМСКО-ФИНАНСИЈСКЕ ПОСЛОВЕ**

## Превазиђи препреке и постиђи резултат

**КРИСТИНА БОЈОВИЋ, РУКОВОДИЛАЦ  
ЦЕНТРА ЗА ЉУДСКЕ ПОТЕНЦИЈАЛЕ**

## Да прави човек буде на правом месту

# Побољшање напонских прилика у ФАС и Црвеној застави

На постојећим трасама расплети и дупли далеководи



ТС Крагујевац 2

Ускоро би требало да почну радови на 110 киловолтној далеководној траси од ТС Крагујевац 1 до ТС Крагујевац 8. Припремљена је тендерска документација и урађен је пројекат за нове далеководе (2x (2x110kV)) по постојећој траси једноструких далековада 186 Б/1 и далековада 1126 са расплетима. Укупна дужина планираних но-

вих далековада је два пута шест километара и планирано је два пута 30 стубова. Изградњом поменуте трасе постићи ће се поузданије напајање нове ТС 110/20 киловолти ФАС инсталисане снаге 105 мегаволтампера у другој фази, а обезбеђује се и потребна енергетска снага за постојећу ТС 110/35 киловолти Крагујевац 8- "Црвена застава".

Према постојећем стању, во-

дови се крећу од ТС Крагујевац 1 према ТС Крагујевац 8. Од ТС Крагујевац 2 до стуба број 17 су двоструки по једном носећем стубу. На стубу број 17 одваја се далековод 123/5 и даље та траса наставља према ТС Јагодина, а далековод број 1126 "иде" према ТС Крагујевац 2. На стубу број 44/3У са ТС Крагујевац 8 улази у ТС Црвена застава.

Други систем далековада, где ДВ траса 186Б/1 долази као дупли далековод до стуба број 17 где се један систем одваја и одлази на ТС Крагујевац 1, а други систем одлази до стуба број 40 одакле се укључује на ТС Крагујевац 8 и улазу у постројење као далековод 186Б/2, а потом директно одлази на ТС Црвена застава.

Крагујевац 8, а 110 киловолтни далековод број 1126 уводи у ТС Црвена застава. Од стуба број 49/3У уводи се у ТС ФАС, а затим се повратно уводи у ТС Црвена застава. Потом је превиђено да један систем далековада 186Б/1 са стуба 17 оде до стубног места број 18 на коме постаје дупли далековод довођењем далековада са ТС Крагујевац 1 и да иде до стуба број 40 где се одваја за ТС Крагујевац 8 те као дупли систем продужава до ТС Црвена застава. По окончању тендерског поступка и одабиру квалификованог извођача и оквирног договора кренуће реализација пројекта. Завршетак радова планиран је за крај 2013. године. Тренутно се обавља решавање имовинско правних односа за нове стубове у овом тренутку остало је само пар нершених стубних места. Целокупан пројекат урадио је П.Д. Електроисток-Пројектни биро д.о.о. Реализацију ће пратити запослени из Центра за Инвестиције задужени за изградњу далековада.

М. Вукас

## ТС ЛЕСКОВАЦ 2

# СТИГАО НОВИ ТРАНСФОРМАТОР

Оснажење преносног система. Смањење губитака у преносу. Значајна копча за интерконективну везу ТС Ниш 2 - македонска граница

Нови енергетски трансформатор преносног односа 400/110 киловолти, укупне инсталисане снаге 300 мегаволтампера и тежине 180 тона допремљен је 13. фебруара на трансформаторску станицу Лесковац 2.

Трансформатор је набављен из донираних финансијских средстава Канцеларије Европске уније за Србију. Целокупан транспорт (превоз на специјалном вагону, претовар и утовар, транспорт вучним возом) од фабрике Кончар у Загребу до коначног одређишта на ТС Лесковац 2, по међународним прописима и законској регулативи обавиле су фирме Загребтранс и Бора Кечић -

специјални транспорти из Београда.

Нови енергетски трансформатор је, условно речено, ускладиштен на поменутом постројењу, а у наредном периоду после енергетско-технолошких процеса и испитивања биће монтиран и стављен у погон на ТС Лесковац 2.

Трансформаторска станица 400/220/110 киловолти припада групи модерних постројења на којима су примењена најновија технолошка решења и уграђена опрема према европским стандардима. На самом објекту први пут су примењени системи цевних сабирница, као и локални микропроцесорски системи за-



штите и локално управљање. Тим техничким и технолошким поступцима омогућено је даљинско управљање из Регионалног диспечерског центра у Крушевцу, а такође и из Националног диспечерског центра у Београду. Уз то, представља снажно телекомуникационо чвориште применом OPGW технологија, а задовољава и све међународне стандарде по питању заштите животне средине. Према плановима ЈП ЕМС, био је један од ургентних пројеката у рехабилитацији електропреносног система Србије.

Целокупни пројектни и неопходни радови, као и други пратећи радови који проистичу

из пројекта за поменуто постројење обављени су у периоду од 2008. до новембра месеца 2010. године, када је пуштено у погон проширено 400 киловолтно РП. Њеним прилагођавањем новим енергетским стандардима значајно је унапређено целокупно функционисање преносног система електричне енергије на високом напону у Србији и значајно су смањени губици у преносу.

Њен значај тим је већи пошто се налази на новој интерконективној далеководној 400 киловолтној траси од ТС Ниш 2 преко Лесковца, Врања, македонске границе и даље према Грчкој.

М. Вукас

# Радови према планираној динамици

**Р**адови који су 18. септембра почели на изградњи нове 400 киловолтне трансформаторске станице Врање 4 обављају се у оквирима планиране динамике, без обзира на временске прилике, снег и кишу у зимском периоду. До сада је у првој фази урађен плато за смештај опреме, темељи за оба енергетска трансформатора, уљна јама, уљна канализација, постављена је ограда око објекта, релејне кућице, а саобраћајнице су близу 80 посто завршене. Радове изводи конзорцијум Сименс и Елнос Бањалука. У појединим фазама радова на објекту ради и до 50 људи, али за потребну динамику махом грађевинских радова задовољава и број од 30 радника ангажованих од стране главног извођача радова на објекту. По окончању прве фазе радова који се односе махом на земљишне и грађевинске послове, уследиће наставак радова у другој фази, када ће бити завршени командна зграда, темељи за порталне и апаратне конструкције... Условно речено, обалаће се и грађевински и електромонтажни радови, који ће пратити једни друге. Сре-



Радови на новој ТC Врање 4

дином фебруара на објекат је изашла Општинска комисија за издавање употребних дозвола. Она треба, након што је прегледала измештање 10 киловолтног кабла са саме локације трансформа-

торске станице и његово постављање са спољне стране ограде постројења, да изда употребну дозволу. Она се ускоро очекује, пошто комисија приликом прегледа није имала примедби за тај део обављених послова.

Будућа трансформаторска станица Врање 4 веома је значајна за укупно побољшање у напајању потрошача и привредних субјеката у Врању и околним центрима и готово у целој југоисточној Србији. Поред тога, важна је и пошто се налази на веома значајној интерконективној 400 киловолтној далеководној траси од ТC Ниш 2, преко ТC Лесковац 2, Врања до македонске границе и даље преко територије Македоније према Грчкој, путем које ће се транзитирати електрична енергија у овом делу Европе. Исто тако, побољшаће сигурност и поузданост целокупног система за пренос електричне енергије у Србији, те ће га, условно речено, подићи на виши технолошки ниво. Самим тим, на поменутом постројењу биће уграђена високо софистицирана и најсвременија опрема према свим међународним и европским стандардима, који се примењују у области преноса електричне енергије.

Надзор на овим радовима поверен је запосленима из Центра за Инвестиције ЈП ЕМС.

М. Вукас

## АДАПТАЦИЈА ТC 110/35 kV ВРАЊЕ I

### Радови у 35 kV постројењу



Крајем фебруара завршени су радови на опремању ћелије 35 kV D04, на ТC 110/35 kV Врање I, која ће служити за напајање сопствене потрошње нове ТC 400/110 kV Врање 4.

Овим радовима претходило је измештање поља кућног трансформатора и мерног поља, како би се ослободила ћелија која ће служити за напајање ТC Врање 4. У склопу ових радова уграђен је и нови кућни трансформатор.

Радове на адаптацији ТC Врање I води Центар за инвестиције ЈП ЕМС-а, извођач радова је ПД „Електроисток – Изградња“, а пројекте је урадио ПД „Електроисток - Пројектни биро“. Све активности се обављају у сарадњи са Погоном Крушевац и Погоном Техника.

М. Б.

БРАНИСЛАВ ЂУРЂЕВИЋ, ИЗВРШНИ ДИРЕКТОР ЗА ЕФП

**Превазићи препреке и постићи резултат** странице 6-7

ПОГОН ПРЕНОСА БОР - ТРАФОСТАНИЦЕ У МАЈДАНПЕКУ

**Слегање терена под ВН опремом** страница 8

ПОГОН ПРЕНОСА ВАЉЕВО

**Захтеван ремонт** страница 9

КРИСТИНА БОЈОВИЋ, ЦЕНТАР ЗА ЉУДСКЕ ПОТЕНЦИЈАЛЕ

**Да прави човек буде на правом месту** странице 10-11

ОБУКА У ВРЊАЧКОЈ БАЊИ

**Едукација оперативног особља** страница 12

АКТИВНОСТИ ЦЕНТРА ЗА СТРАТЕГИЈУ ЈП ЕМС

**Паневропски десетогодишњи план развоја** страница 13

У СУСРЕТ НОВИМ ТАРИФАМА

**АЕРС-ова презентација „Цене и тарифе“** странице 14-15

КОНФЕРЕНЦИЈА У БЕОГРАДУ

**ОИЕ и енергетска независност Србије** страница 19

АКТИВНОСТИ СИНДИКАЛНОГ РЕСОРА

**ЕМС-овци на Сајму туризма** страница 21

ЕМС-ОВА АМБУЛАНТА

**Улога изабраног лекара** странице 24-25



издаје ЈП ЕМС  
Београд, Кнеза Милоша 11

[www.ems.rs](http://www.ems.rs)

генерални директор:  
Никола Петровић

организатор за  
односе са јавношћу:  
Милдан Вујичић

одговорни уредник:  
Милош Богићевић

редакција:  
Предраг Батинић  
Мирослав Вукас  
Александар Опачић  
Срђан Станковић

контакт:  
(011) 3243 081  
[pr@ems.rs](mailto:pr@ems.rs)

припрема и штампа:  
ДОО "Комазец"

CIP – Каталогизација у публикацији  
Народна библиотека Србије, Београд

658 (497.11) (085.3)

ЕМС: Електронрежа Србије : лист  
Електронреже Србије / одговорни уредник Милош  
Богићевић. – Год. 1, бр. 1 (сеп. 2005) -  
.- Београд (Кнеза Милоша 11) : ЈП ЕМС, 2005 -  
(Инђија : "Комазец"). - 30 cm

Месечно. - Је наставак: Електористок  
ISSN 1452 - 3817 = ЕМС. Електронрежа Србије  
COBISS.SR - ID 128361740

Управни одбор ЈП ЕМС усвојио је на 45. редовној седници Извештај о извршеном попису средстава, обавеза и потраживања Предузећа са стањем на дан 31.12.2012. године. **Ненад Луцић**, председник Централне пописне комисије, представио је Извештај, чији су саставни део достављени извештаји пописних комисија на нивоу организационих делова ЈП ЕМС, које су формиране за попис основних средстава у употреби, ситног инвентара, ХТЗ опреме, ауто гума и амбалажа, залиха инвестиционе опреме и залиха магацина, инвестиција у току, благајни, текућих рачуна и остаих готовинских еквивалената, туђих средстава у нашим пословним објектима и наших средстава код других правних лица.

Управни одбор донео је и Одлуку о утврђивању цена за приступ систему за пренос електричне енергије, која је достављена Агенцији за енергетику Републике Србије на сагласност. Извештај је био **Иван Јовићевић**, корпоративни директор за план и контролу. Покретање поступка за промену одлуке о цени приступа систему за пренос електричне енергије је проистекло као потреба усклађивања елемената максимално одобреног прихода са величинама које проистичу из Закона о енергетици и Годишњег програма пословања ЈП ЕМС за 2013. Са Агенцијом за енергетику су усалашени елементи из структуре МОП-а у односу на захтев за тарифу који је Управни одбор усвојио 14. новембра 2012.

На дневном реду била је и Одлука којом се одобрава покретање поступка признања и извршења арбитражне одлуке у поступку између ЈП ЕМС и S.A.G. GmbH, Ланген-Немачка, пред надлежним судом у Немачкој. Арбитражном одлуком UNICITRAL арбитраже из 2010. године, по тужби ЈП ЕМС против S.A.G. GmbH, тужени је обавезан да надокнади штету ЈП ЕМС и покрије трошкове поступка. Такође, Управни одбор донео је и Одлуку којом се одобрава подношење противтужбе ЈП ЕМС у поступку по тужби Siemens против ЈП ЕМС. Извештај по овим тачкама била је **Тамара Црвеница**, извршни директор за правне и послове људских ресурса.

Донета је и одлука о промени начина обрачуна снаге за ТС Рашка. Одлуком се одобрава измена обрачуна приступа преносном систему за ТС Рашка, почев од 1. јануара 2013. године, у смислу да свако прекорачење одобрене снаге (33,843MW) за овај објекат до максималне снаге од 40 MW, неће бити фактурисано по цени



РЕДОВНА СЕДНИЦА УПРАВНОГ ОДБОРА ЈП ЕМС

## Повољнији обрачун снаге за ТС Рашка

### Усвојен извештај о попису

тарифе „прекомерна снага“, већ по цени тарифе „одобрена снага“. Одлука је привремена, а дужина трајања зависиће од развоја енергетске ситуације на терену и проналажења трајног решења за поуздано снабдевање електричном енергијом конзума на северу КиМ. Извештај је био **Игор Јуришевић**, руководилац Сектора за обрачун електричне енергије у Дирекцији за послове тржишта електричне енергије.

Неколико тачака дневног реда 45. редовне седнице Управног одбора ЈП

ЕМС посвећено је одлукама о расходу и отуђењу средстава, опреме, инвентара и моторних возила у Погонима преноса Нови Сад, Ваљево и Крушевац, као и у Центру за људске потенцијале и посебним организационим деловима Предузећа.

Седници Управног одбора, коју је водио **Видоје Јевремовић**, председник тог тела, присуствовао је и генерални директор ЈП ЕМС **Никола Петровић**.

М. Б. – М.В.

# Превазићи препреке и постићи

„Централизацијом финансијског пословања обезбедићемо ефикаснији рад, бољу контролу токова документације, а самим тим и већу транспарентност пословања“ – каже директор Ђурђевић



**Б**ранислав Ђурђевић, извршни директор за економско-финансијске послове ЈП ЕМС, универзитетску диплому из области бизниса и управљања стекао је у Сједињеним Америчким Државама, на бостонском Mount Ida факултету. Професионалну каријеру почео је у US STEEL-у у Смедереву, а наставио је у The Coca-Cola Company где се задржао пет година. Одатле одлази у Лондон, где је био ангажован у Euro Group Office. Професионални изазови враћају га у Србију, где своја искуства из међународних компанија примењује на садашњој позицији у Електромрежи Србије, једној од најодговорнијих. За Лист ЕМС директор Ђурђевић говори о финансијском стању и перспективама Предузећа, унапређењу пословања и правцима развоја.

**Како оцењујете финансијску ситуацију коју сте затекли у Предузећу?**

Прошло је већ четири месеца од када сам преузео функцију извршног директора за економско-финансијске послове и овај период сам искористио за сагледавање финансијске ситуације у Предузећу, као и за упознавање својих сарадника. Морам признати да сам био позитивно изненађен када сам видео колико је предузеће здраво и стабилно у сваком аспекту финансија, са позитивним финансијским резултатима и благовремено измиреним обавезама, како према добављачима, тако и према кредитима Европске Банке.

**Ваш осврт на финансијске резултате остварене прошле године?**

На бази података из биланса успеха, за период од јануара до децембра 2012.

године, ЕМС је исказао укупан приход у износу од 16.853 милиона динара, а расходе 15.430 милиона динара, што значи да је остварен добитак пре опорезивања, као разлика укупних прихода и укупних расхода, у износу од 1.423 милиона динара. Добитак периода је последица оствареног позитивног резултата из пословних односа у износу од 1.802 милиона динара и осталих односа у износу од 108 милиона динара.

**Да ли је урађена ревизија и шта је она показала?**

Према прелиминарним налазима ванредне ревизије, можемо да кажемо да је ситуација генерално позитивна, мада су уочене области у којима је могуће побољшање стања. Овде се пре свега мисли на потребу за детаљном анализом инвестиција у току, јер су идентификовани релативно значајни износи на одавно започетим, а незавршеним инвестицијама на којима није било никаквих радова дужи низ година, па се поставило питање њихове реалне вредности. Такође, скренута је пажња и на потребу за детаљном анализом залиха, нарочито инвестиционих залиха, у циљу провере њихове реалне вредности. Осим тога, ревизор је констатовао и успорену наплату потраживања од купаца из система ЕПС-а, што је, на жалост, последица пре свега, неповољне економске ситуације у земљи.

**Један од приоритета који је поставило ново Пословодство је унапређење ефикасности пословања. Какве промене може очекивати финансијски сектор ЈП ЕМС у наредном периоду?**

Економско финансијски послови су један од најосетљивијих сегмената пословања Електромреже Србије. Одговорност је велика и према држави, пословним партнерима, али и према запосленима. Унапређења која планирамо су због тога у функцији даље оптимизације пословања. Централизацијом финан-

# РЕЗУЛТАТ

сијског пословања обезбедићемо ефикаснији рад, бољу контролу токова документације, а самим тим и већу транспарентност пословања. Велика очекивања у унапређењу пословања очекујемо од имплементације САП решења, што се већ и показало у ТСО компанијама широм света. САП ће бити централна адреса за све финансијске трансакције, рад са основним средствима, набавку, продају, магацинско пословање, а фокус нам је нарочито на уговарању и праћењу инвестиција. Кроз САП желимо да применимо и најбољу светску праксу, што ће нам у комуникацији са пословним партнерима из иностранства бити од посебног значаја, а извештавање према држави и руководству желимо да подигнемо на један виши квалитативни ниво. Сва ова унапређења у основи имају људе који су у свом досадашњем раду већ показали завидан ниво посвећености и знања.

**Како ЈП ЕМС испуњава своје кредитне обавезе и обавезе према добављачима? Како на нас утиче нови Закон о роковима плаћања?**

Укупна задуженост ЕМС-а по свим кредитима, на крају децембра прошле године износила је 124,9 милиона евра и 11 милиона долара по основу главнице. Дуговања према Агенцији за осигурање депозита износе 76,5 милиона евра и 11 милиона долара (рефинансирани зајмови), а девизни кредити узети за финансирање реконструкције сектора енергетике и унапређења преносне мреже укупно износе 85,6 милиона евра (период 2001–2009) од чега је на дан 31. децембра 2012. искоришћено 69,9 милиона евра и стање дуга по овим кредитима износи 48,3 милиона евра. Када је реч о Закону о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама, којим се прописују рокови измирења обавеза између привредних субјеката и јавног сектора, он нема утицаја на пословање ЈП ЕМС, односно на измирење обавеза између ЈП ЕМС и привред-



них субјеката, имајући у виду да ликвидност нашег Предузећа, односно „cash flow“-а омогућава измирење свих обавеза у складу са предметним законом. Сувишно је и акцентирати да се финансијске обавезе измирују и пре рока који је предвиђен предметним законом.

**Како тече реализација репрограма дуга са привредним друштвима ЕПС-а и наплата потраживања?**

Што се тиче привредних друштава (ЕД-Б, ЕД Центар Крагујевац и ЕД Југоисток Ниш), са њима је потписан уговор о репрограму дуга (са укупним износом од 3,1 милијарде динара, на крају новембра 2012. године) почетком децембра. Отплата је већ кренула од првог јануара ове године, а привредна друштва уредно измирују обавезе.

**Ваше мишљење о амбицијама и плановима ЈП ЕМС у условима економске кризе и отежаним финансијским околностима**

И у условима економске кризе, која имплицитно утиче на отежано пословање привредних субјеката, ЈП ЕМС ће настојати да своје пословање усмери у оквирима и размерама планираних активности и достизања реалног прага ренатабилности, сходно постојећим тржишним тенденцијама. Наши напори биће превасходно усмерени ка превазилажењу потешкоћа са којима се суочавају сви актери на пољу тржишног пословања. То значи да ћемо нашу пословну климу и у наведеним условима оријентисати ка постизању што бољих финансијских резултата.

М. Богићевић

## „Одлазак“ ТС 110 kV неће утицати на трошкове пословања

Упитан да ли ће прелазак 110-киловолтних постројења у привредна друштва за дистрибуцију електричне енергије утицати на пословање ЈП ЕМС, директор Ђурђевић је рекао: „Када је реч о економском делу преноса објекта 110 kV, очекује се тумачење надлежног Министарства. ЈП ЕМС сматра да поступак примопредаје објеката, кроз измену оснивачких аката, неће утицати на трошкове пословања Предузећа, већ на умањење капитала. Уколико би се пренос објеката вршио у складу са Међународним рачуноводственим стандардима, преко расхода, економско – финансијски положај ЈП ЕМС би био угрожен и у дужем временском периоду пословања би трајало санирање насталог губитка“.



## ПОГОН ПРЕНОСА БОР – ТРАФОСТАНИЦЕ У МАЈДАНПЕКУ

# Слегање терена под ВИСОКОНАПОНСКОМ ОПРЕМОМ

Слегање и померање темеља струјног трансформатора 110 kV у фази 0 и одводника пренапона звездишта довели и до затезања проводника између струјног трансформатора и прекидача 110 kV

Средином фебруара седишту Погона преноса Бор јавили су наши запослени на трафостаницама у Мајданпеку да је дошло до слегања терена на ЕМС-овим постројењима услед временских прилика. **Зоран Марјановић**, директор Погона преноса Бор, рекао је да су на терен одмах изашли представници борске Службе за одржавање високонапонске опреме и грађевински стручњак.

По пријави шефа групе трафостаница Мајданпек **Младена Младеновића** да је дошло до кривљења носача а самим тим и високонапонске опреме у трафопољу Т5 110/6 kV, кренуло се на пут због прегледа носача и темеља високонапонске опреме 110 kV у ТРП бр 5 110/6 kV. У преглед су одмах кренули **Бранислав**

**Вукић**, инжењер сарадник у Служби за одржавање високонапонске опреме, по словођа екипе **Тошко Апостоловић**, електротехничар из Службе за одржавање високонапонске опреме, и **Катарина Милошевић**, дипломирани грађевински инжењер у Служби за техничку координацију, - рекли су нам представници Службе за високонапонску опрему Погона преноса Бор.

- На објекту нас је сачекао **Дамир Мачкић**, електротехничар, дежурни руковолац ТС-а, и одмах смо отишли у проблематично поље. Сагледали смо проблем и начин санирања новонасталих проблема. Установљено је да је дошло до слегања и померања темеља струјног трансформатора 110 kV у фази 0 и одводника пренапона звездишта. Самим тим је дошло и до затезања проводника између струјног трансформатора и прекидача 110 kV. Због тога је дошло до ризика да се проводник извуче из прикључних клема и дође до хаварије. У договору са РДЦ Бор одмах се прешло на резервни трансформатор, а трансформатор Т5 110/6 kV је искључен и остављен за резерву. С обзиром на положај Трафостанице Мајданпек 1 и веома специфичних временских услова који владају у том крају, радови на замени ужета и монтажи дужег, остављени су за тренутак кад временски услови то буду дозволили за радове на високонапонској опреми. Са руковооцима је договорено да се приликом прегледа постројења пажња усмери на проблематично поље и о томе редовно извештавају шефови служби.

Такође смо прегледали и остала поља и нисмо утврдили да постоје још таква места где је дошло до слегања тла и померања темеља. Ипак, да би били сигурни а познавајући цео тај терен и све наше трафостанице знамо „како дишу“, обишли смо и Трафостаницу Мајданпек 2, која је изграђена на земљишту које је знатно пре изградње постројења било мочварно. Ту нас је сачекао колега **Мирко Вујадиновић**, електротехничар, домаћин Трафостанице. Обишли ТС, прегледали и приметили и ту слегање земљишта под темељом једне стране сабирничког растављача 110 kV у трафопољу Т1 110/35 kV. Стање темеља тог растављача није алармантно, али кад се већ буде радило на Трафостаници Мајданпек 1, могао би да се санира темељ и на Трафостаници Мајданпек 2.

Због тога је упућен допис **Милораду Цолићу**, директору Погона Техника, у којем је предложено да се формира комисија која ће, надамо се као и увек – веома брзо, да сагледа ситуацију, понуди смернице и предлоге за санирање тих проблема, - рекао је Бранислав Вукић.

П. Батинић

## И ове године сигурно на Црном врху

Захваљујући добро обављеним ремонтима и мање-више добрим временским приликама, на једној од најзахтевнијих далеководних траса преко Црног врха засад ни ове зиме није било проблема, истакао је директор Погона преноса Бор **Зоран Марјановић**.

# Захтеван ремонт

Изолатори далековаода од Електровучне подстаннице Косјерић до Цементаре Косјерић прекривени скамењеном цементном прашином

**Е**МС-ов Погон преноса Ваљево преузео је крајем 2012. године од Електросрбије Краљево 110-киловолтни далековод ДВ 178 од Електровучне подстаннице Косјерић до Цементаре Косјерић.

Према релативно кратак, далековод је изузетно захтеван за одржавање због специфичних услова експлоатације. Прашина из Цементаре и железничко загађење таложе се на изолаторским ланцима и угрожавају далековод.

Комплетна далеководна екипа из Погона Ваљево, предвођена пословодјом **Савом Жуњићем**, обавила је ремонт те трасе. Замењени су изолатори на три стуба и на једном порталном

стубу колико је било у резерви према да их је, с обзиром на стање, вероватно требало све заменити.

Уграђени су силиконски изолатори из резерве за ванредне ситуације пошто је шеф одржавања цементаре молио наше монтере да се изолатори промене на целој траси пошто, како је он рекао, том далеководу нико није прилазио тридесетак година.

Стање изолатора на том далеководу је катастрофално, истиче **Јанко Левнаић** из Погона Ваљево. Покривени су скамењеним цементом просечно дебелим пет милиметара па је немогуће одврнути шрафове,

П. Б.



Замењене изолаторе у кругу Погона Ваљево испитивали су новопримљени приправник дипл. ел. Инж. Милан Филиповић и монтер Десимир Тришић

## ТС 400/110KV ЈАГОДИНА 4

# Још једна успешна годишњица

**У** децембру 2012. године, традиционалним окупљањем колега из Погона Крушевац на Трафостаници Јагодина 4 обележено је шест година успешног рада овог, за систем преноса, веома значајног објекта.

Од изградње прве фазе Трафостанице прошло је шест успешних година рада овог модерног објекта који је био први у низу великих инвестиција које је реализовала ЈП Електромрежа Србије. Изградњом овог објекта са успехом је остварен циљ омогућавања бољих напонских прилика у поморавском региону, али у овој години се очекује и дуго најављивана уградња још једног трансформатора снаге 300MVA као и проширење 400KV постројења чиме би се повећала сигурност у снабдевању овог региона.

Ове године скромној свечаности су, поред колега из Погона Крушевац, присуствовали и **Небојша Петровић**, извршни директор за пренос електричне енергије, **Весна Шнајде-**

**ров**, директор Погона Нови Сад, као и **Владимир Миливојевић** шеф ТС Нови Сад 3.

Као и сваке године до сада домаћин је био **Радомир Петровић**, шеф трафостанице, заједно са својим колегама руковоцима на овом објекту.

Р. П.





КРИСТИНА БОЈОВИЋ,  
РУКОДИЛАЦ ЦЕНТРА ЗА ЉУДСКЕ ПОТЕНЦИЈАЛЕ

# Да прави човек буде

Унапређење ће бити могуће два пута годишње, у априлу и новембру, а на предлог извршних и корпоративних директора у складу са претходно достављаним плановима, а усаглашени са квотом која је одређена за те организационе јединице.

Ради ефикаснијег рада комисије уједно се израђује упуство за запошљавање, премештај и унапређења, а које ће бити основа за саму процедуру. Процедура за обуке је завршена, а то је сугерисао сектор за квалитет како би се дошло до усклађивања са предвиђеним стандардима.

## Усвојен План стручног усавршавања и образовања запослених

По речима Кристине Бојовић, усвојен је План стручног усавршавања и образовања запослених у ЈП ЕМС-у за 2013. годину, који је потписао генерални директор ЈП ЕМС **Никола Петровић**. План у првом делу обухвата образовање запослених у смислу усавршавања, обуке, стручне обуке, специјалистичке обуке, семинара, симпозијума, стручних конференција. Други део обухвата образовање или школовање запослених.

„Послали смо свим извршним и корпоративним директорима у ЕМС-у захтев да се изјасне о потребама школовања запослених, а главни критеријум ће бити систематизација радних места, стварне потребе радног места, а у складу са предвиђеним описом радног места. До сада су нам одговоре доставиле две организационе јединице - дирекције преноса и управљања. Очекујемо да нам ускоро доставе и остали, а након тога ћемо направити план и ревидирати потребе Предузећа и кренути у даљи поступак” – истиче Кристина Бојовић.

План стручног усавршавања и образовања обухвата екстерне услуге. Покренута су четири поступка за услуге обука, док ће се остали обављати на основу отвореног поступка, хронолошки, по актуелности (симпозијуми, конгреси).

Кристина Бојовић истиче да је започело планирање потреба по организационим јединицама, а то је новина у предузећу. Укупан план предвиђа да кроз стручно усавршавање прође 1135 учесника и то највише из Дирекције за пренос електричне енергије 356 учесника, затим из Центра за инвестиције и стратегију 282, Центра за комерци-

**У** јавном предузећу Електромрежа Србије урађени су озбиљни помаци у делу који се бави људским ресурсима. Сектор људских ресурса је од пресудног значаја за развој сваке организације и предузећа, он представља управљање људима који индивидуално и тимски доприносе остварењу пословних циљева организације. Омогућава запосленима да испуне свој пуни потенцијал и да у компанији прави човек буде на правом месту. „Када су у питању људски ресурси у ЕМС-у су учињени веома озбиљни кораци и урађена је ревизија свих правних аката у оквиру људских ресурса“ - каже на почетку разговора за лист ЕМС **Кристина Бојовић**, рукодилац Центра за људске потенцијале.

Оформљена је Комисија за запошљавања, премештај и унапређења на чијем челу је **Александра Наупарац** заменик генералног директора ЈП ЕМС-а, а стални чланови су **Тамара Црвеница**, **Кристина Бојовић** и извршни директор или корпоративни директор организационе јединице у које се новозапослени прима.

Организује се обавезан стручни тест, који новозапослени треба да положи, а поред тога комисија даје оцену о запосленом, од један до пет. Ова Комисија се састаје за нова запошљавања, али заседа и када су у питању премештаји. Иста је процедура и код унапређења.

## Нова организација послова у ЈП ЕМС

У понедељак 25. фебруара је објављен Правилник о изменама и допунама Правилника о организација послова у ЈП ЕМС-у, а по новој шеми Центар за људске потенцијале има две службе. Прва је Служба за радно-правне послове и нормативу. Ова служба је правна подршка за све што има везе са радним правом у ЕМС-у, сви правници у погонима ће директно бити подређени извршном директору за правне послове и људске ресурсе. Друга је Служба за развој људских потенцијала и стручно усавршавање и има три одељења: одељење за обуке и развој (тренинг центар), одељење за стручно усавршавање запослених и одељење за регрутацију и селекцију људских потенцијала. Тренинг центар је новина која је уведена овим Правилником и бавиће се пословним вештинама - планирањем, анализом и препознавањем потреба за интерним обучавањем, а у оквиру Плана образовања и прављењем Плана интерне едукације. Такође, бавиће се и пројектовањем, израдом и извођењем тренинга пословних вештина, прикупљањем, евидентирањем и управљањем подацима у вези са реализацијом тренинга пословних вештина. Посебно је значајно да је предвиђено да ће давати административно-техничку и стручну помоћ Синдикату ЕМСа.

# На правом месту

јалне послове 130, Дирекције за управљање и Дирекције за тржиште 126, Центра за људске потенцијале и опште послове 85, Управљања квалитетом 61, Центра за економско финансијске послове 42, Центра за план и контролу 23, Центра за комерцијалне послове 17 и Интерне ревизије - 13 учесника. „У Предузећу су предвиђене и интерне обуке, а Дирекција за пренос нам је доставила план који за ову годину предвиђа три обуке за реализацију“, похвалила је Кристина Бојовић њихове активности и одличну организацију, а нарочито велики број полазника.

Постоје и обуке за запослене као што су противпожарне обуке, обуке из безбедности и заштите на раду, а постоје и обуке које се организују као диспечерске радионице. Тренутно завршамо потребе по организационим јединицама када су у питању

стручни испити, чланарине у инжењерским коморама, добијање лиценци и обнова лиценци (за одговорног пројектанта, вођење инвестиција, област заштите на раду).

“ Правилником ћемо обавезати за послене да морају да проведу у предузећу период који је два пута дужи од потребног за школовање, а рачуна се од момента када је школовање завршено. Новина коју сада уводимо је обавеза запослених која се тиче основне обуке за усвајање знања за обављање редовних послова, када имају обавезу да након завршене обуке раде у Предузећу најмање 12 месеци. До сада је била ситуација да људи оду на обуке са испоручиоцима опреме и након обуке могли су без препрека да оду из Предузећа. Такође, после обуке чија вредност прелази хиљаду евра, специјалистичке обуке, као на пример Мај-

крософт обуке, такође постоји обавеза да се одређено време проведе у Предузећу, чиме ћемо макар на одређено време зауставити одлив мозгова” – наглашава руководица Центра за људске потенцијале.

## Систематизација и сарадња

Када се говори о новој систематизацији у ЕМС-у, Кристина истиче:

„Процес израде нове систематизације је у току, имали смо први састанак са консултантима, на коме су били присутни Никола Петровић, генерални директор, Александра Наупарац, заменица генералног директора и ја. Утврђена је методологија по којој ће се радити систематизација, биће доста промене у организационим деловима Предузећа, као и у области надлежности. Најпре ћемо кренути од највеће организационе јединице, Дирекције за пренос. Циљ је да се утврди јасан опис сваког радног места, што је у претходном Правилнику изостављено, недостајала је „корделатност“ систематизације, није постојао опис радних места, што је веома битан сегмент. Договорено је да се за све врсте послова одреде три врсте радних места, да се избаце термини и градација као што су службеник, економиста и инжењер од 1 до 5, а која није у складу са опште прихваћеним правилима и методологијама за израду систематизације радних места. Сектори ће заменити центре, постојаће унификација назива радних места. Испод извршних и корпоративних директора ће бити сектори (осим када су у питању Дирекције за пренос и управљање), на челу сектора ће бити директори сектора, испод њих шефови служби и руководиоци одељења.“

Кристина Бојовић истакла је и значај сарадње са стручним школама и факултетима. „Стручна пракса је веома важна, нарочито кроз сарадњу са средњим школама, високим школама и факултетима, а посебно када је у питању образовање дефицитарних кадрова. Са свим тим образовним институцијама имамо намеру да наставимо добру сарадњу. У будућности са заинтересованим школама ћемо правити споразуме, а то је веома важно јер смо ми јавно предузеће, тако да имамо потребу, а уједно и обавезу да помогнемо заједници, као и младим кадровима. Недавно смо од ФОН-а добили понуду за сарадњу, а очекујемо да ће се и друге школе и факултети ускоро јавити“ – завршава разговор руководица Центра за људске потенцијале.

## ЕМС-ова библиотека

Говорећи о стању библиотеке у ЕМС-у, Ана Курћубић, шеф писарнице, архиве и библиотеке истиче:

„ Библиотека је у повоју, ради се на стварању базе података, оформљена је апликација која ће подржати унос свих библиотичких јединица. Материјали ће бити доступни свим запосленима, а све у циљу стручног усавршавања. Поред стварања књижног фонда библиотеке, уједно стварамо и електронску библиотеку, а императив је на стварању што више публикација у електронском издању, због доступности информација.“



Кристина Бојовић и Ана Курћубић

С. Станковић

# Едукација оперативног особља центара управљања ЈП ЕМС

Пише: Драган Карановић, руководилац Сектора за регионално управљање преносним системом

У фебруару је одржана још једна диспечерска радионица оперативног особља НДЦ и РДЦ, предвиђена Планом обуке диспечера НДЦ и РДЦ-ова за 2013. годину. Обука се по први пут одвијала у вили Јасмин у Врњачкој Бањи, објекту за одмор радника ЕМС-а, и похађало ју је 25 запослених. Још једном су се, у четири групе које обухватају диспечере из свих центара управљања ЈП ЕМС, окупиле колеге да међусобно размене искуства и да се боље упознају, као и да чују неке занимљиве заједничке теме како из послова који су њихове надлежности тако и организације Предузећа. Разматрале су се актуелне теме преласка трансформатора 110/х из ЈП ЕМС у ПД за дистрибуцију електричне енергије, но-

ва верзија Плана успостављања електроенергетског система Републике Србије после потпуног или делимичног распада као и примена диспечерског тренинг симулатора у тренингу за успостављање система, рад електроенергетског система на северном Космету, анализирали су се догађаји у 2012. години који су обележили рад диспечера и упознавали са новом техничком регулативом која се примењује у раду НДЦ и РДЦ и планираним инвестиционим активностима ЈП ЕМС у 2013. години.

Формирањем ЈП ЕМС и дерегулацијом електроенергетског сектора у Републици Србији започео је низ значајних промена у надлежностима и процедурама које се спроводе у управљању елек-

троенергетским системом. Тај процес још увек траје, тако да је неопходно перманентно упознавање и обука оперативног особља које је укључено у њега. Оперативно управљање електроенергетским системом у надлежности ЈП ЕМС се спроводи преко Националног диспечерског центра (НДЦ) и регионалних диспечерских

центра (РДЦ). Овакве обуке се врше сваке године још од 2006. године у зимском периоду, када су смањене активности на радовима у преносној мрежи и када је мањи интензитет коришћења годишњих одмора. Обуке најчешће трају два, а понекад и три дана.

Сврха оваквих обука је упознавање са темама које су заједничка проблематика рада диспечера НДЦ и РДЦ, обнављање кључних знања потребних за квалитетно обављање диспечерских послова, анализа рада у претходном периоду, боље међусобно упознавање и унапређење сарадње, као и разговор са руководећим људима у Дирекцији за управљање.



## ПРИПРЕМЕ ЗА 31. САВЕТОВАЊЕ CIGRE СРБИЈА

# Велики допринос стручњака из ЕМС-а

Саветовање крајем маја на Златибору

Пише: мр Гојко Дотлић, председник Националног комитета CIGRE

Редовна годишња Скупштина CIGRE Србија одржана је у децембру прошле године, а већ са захуктавају припреме за 31. саветовање CIGRE Србија које се одржава од 26. до 30. маја 2013. године на Златибору. Према усвојеној концепцији овог саветовања, то би требало да буде нешто краћи и скромнији скуп него претходни, нарочито у делу пратећих програма и садржаја, што је у складу са мерама штедње у земљи и шире.

Очекује се да ће генерални покровитељи 31. саветовања CIGRE Србија по традицији бити ресорно Министарство енергетике, развоја и за-

штите животне средине, ЈП ЕПС и ЈП ЕМС. У току је пријављивање заинтересованих компанија за разне облике учешћа на саветовању, израда програма рада саветовања, утврђивања листе добитника признања CIGRE Србија, итд. Организација саветовања је уговорена са Агенцијом „Мирросс“ из Београда која има довољно искустава у организацији сличних скупова из других области, али и жеље да се у најбољем светлу представи на овако елитном скупу електроенергетичара Србије.

Запослени ЕМС-а ће и овог пута да дају значајан допринос у организацији и одр-

жавању долазећег саветовања. У предвиђеном року је стигло 24 пријава реферата у којима су први аутори запослени у ЕМС-у. То је око 15 посто од свих до сада пријављених реферата.

Такође треба нагласити велики допринос стручњака из ЕМС-а када је реч о вођењу Студијских комитета. Од 16 Студијских комитета, њих четири воде запослени из ЕМС-а: **мр Ђорђе Голубовић, Небојша Петровић, Драган Балкоски и Ненад Трукуља**, а један комитет води дојечурешњи колега из ЕМС-а, а садашњи генерални директор ТЕНТ-а **мр Чедо-**

**мир Поноћко**. Председнике Студијских комитета чекају велике обавезе у припреми реферата, организацији њихових рецензија и оцењивања, као и вођењу састанака Студијских комитета на самом саветовању.

ЈП ЕМС је увек подржавао CIGRE Србија, јер је то саветовање које је по тематици и питањима која се на њему разматрају, најближе делатности нашег предузећа. Међу запосленима је велико интересовање за учешће на саветовању, а нарочито младим стручњацима треба изаћи у сусрет – ипак је саветовање CIGRE Србија сваке друге године.

# Припрема Паневропског Десетогодишњег плана развоја

У склопу редовних међународних активности Центра за стратегију ЈП ЕМС, у току је израда мултилатералне прелиминарне регионалне студије као прве фазе у припреми наредног Паневропског Десетогодишњег плана развоја преносне мреже, чије је објављивање планирано у првој половини 2014. године.

У оквиру ENTSO-E организације у току су припреме и консултације, на нивоу радних група и оперативних тимова, у вези припреме новог Паневропског Десетогодишњег плана развоја преносне мреже (TYNDP 2014). У том процесу, испред ЈП ЕМС активну улогу има новоформиран Центар за стратегију и планирање развоја. ЈП ЕМС као лидер подгрупе за регионалне мрежне студије у овом тренутку организује и активно учествује у изради мултилатералне, прелиминарне регионалне студије, која представља прву фазу, дефинисану ENTSO/E ма-

кропроцедуром, у припреми поментуг TYNDP 2014. За разлику од претходног TYNDP 2012, у оквиру TYNDP 2014 анализираће се перспективни период 2013 – 2030. година, чиме се добија могућност истраживања регионалних и Паневропских потреба на ширем временском хоризонту.

Поред активности на будућем TYNDP 2014, у оквиру Центра за стратегију и планирање развоја врше се и припреме за наредни национални Десетогодишњи план развоја. За разлику од претходног плана, у наредном се планира нов приступ везан за оцену и приоритетизацију развојних и инвестиционих објеката увођењем вероватноће и фактора позданости у процене прилагођености преносног система. Нов приступ обезбедиће унапређење постојеће конзервативне, детерминистичке, методологије планирања развоја преносног система.

P. E.

## Сарадња ЈП ЕМС и МЕРЗ у вези пројеката од регионалног интереса и регионалне Енергетске стратегије

ЈП ЕМС је, преко МЕРЗ, кандидовао за статус “PECI – Project of Energy Community Interest” следеће пројекте: двоструки 400 kV далековод ТС Решица (Румунија) – ТС Панчево (Србија), двоструки 400 kV далековод ТС Обреновац – ТС Бајина Башта, нова 400 kV интерконекција између Србије, БиХ и Црне Горе, нови 400 kV далековод ТС Крагујевац – ТС Краљево и подизање ТС Краљево на 400 kV напонски ниво, нови 400 kV далеководи на правцу од ТС Бајина Башта – ТС Краљево, у оквиру подизања преносне мреже у Централној Србији на 400 kV напонски ниво и нови 400 kV далековод РП Пожаревац – ТС Јагодина.

Свих шест пројеката, након прелиминарне евалуације од стране Energy Community, оцењено је позитивном оценом и као такви улазе у процес даље евалуације од стране ангажованих консултантских кућа.

P. E.



## ENTSO-E

# Семинар InnoGrid 2020+ у Бриселу

Европски оператори мреже улажу напоре да електроенергетске мреже учине паметним, а у циљу упознавања пута који се прелази од истраживања до имплементације технологије паметних мрежа, важан скуп одржан је средином фебруара у Бриселу на семинару иновационих мрежа – InnoGrid 2020+.

Други InnoGrid 2020+ семинар у области истраживања и развоја за електроенергетске мреже, који зајед-



нички приређују ENTSO-E, EDSO за паметне мреже и Grid+, окупио је више од 150 представника, истраживача и креатора политике из области индустрије.

„Ми смо тренутно у фази у којој постоји технологија, а састављање делова, испитавање и реализација су изазови: како да управљамо,

како да платимо и применимо технологију“, рекао је Хуберт Леменс, председавајући ENTSO-E Комитета за истраживање и развој. Оператори преносних и дистрибутивних система су представили активности на истраживању, развоју и демонстрацији, а присутни су обавештени о конкретним корацима који су предузети на 16 егзампларних европских пројеката из истраживања и развоја. Презентације, прикази и разговори одно-

сили су се на интеграцију обновљивих извора, вишеслојне мреже, електровозила и складиштење енергије, реаговање стране потрошње, енергетску ефикасност, тржишта и „активне“ дистрибутивне мреже.

„Оператори система имају главну улогу у остваривању визија паметних мрежа, рекао је Пер-Олаф Гранстрем, генерални секретар EDSO-а за паменте мреже.

P. E.

# АЕРС-ова презентација „Цене и тарифе“

Аутор изванредног приручника о ценама и тарифама електричне енергије др Гордан Танић



**П**редставници Агенције за енергетику Републике Србије (АЕРС) организовали су недавно презентацију под називом „Цене и тарифе“. Презентација је била намењена ЕПС-у, али захваљујући љубазно-

сти аутора **др Гордана Танића** доступна је и јавности. Презентација је заправо изванредан репетиторијум, који омогућава веома једноставан и прегледан увид у основне економске појмове битне за формирање цена и

## НОВА МЕТОДОЛОГИЈА ЗА ОДРЕЂИВАЊЕ ЦЕНА ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ ЗА ЈАВНО СНАБДЕВАЊЕ

### Одлаже се јавна консултација

Пошто Уредбом о енергетски заштићеном купцу који усваја Влада Републике Србије нису обухваћена домаћинства која се греју електричном енергијом, одлаже се јавна консултација о Методологији за одређивање цена електричне енергије за јавно снабдевање, док се не омогући одговарајуће решење за тај део потрошача електричне енергије.

П.Б.

тарифа електричне енергије. Ових дана одобрена је нова цена преноса киловатчаса електричне енергије а трају и припреме за јавне консултације о тарифама па је Танићева презентација врло актуелна.

Др Танић већ у првом кораку објашњава разлику цене и тарифе: цена је вредност производа на тржишту одређена деловањем закона понуде и потражње, док је тарифа „административно, регулаторно утврђена вредност неког елемента производа или услуге због сложене природе и различитости трошкова које поједини елемент изазива или због несавршености тржишта (монопол). Применом тарифа на утрошене количине индиректно се добијају цене за сваког потрошача, које се по правилу међусобно разликују због различитог обима и структуре потрошње.“

Аутор објашњава и разлику слободне и регулисане цене. „Слободне су цене по којима снабдевачи продају електричну енергију другим снабдевачима, крајњим купцима који немају право на јавно снабдевање и крајњим купцима који имају то право, али га не користе.“

Регулисане су цене услуга преноса и дистрибуције електричне енергије за све кориснике система као и цене по којима јавни снабдевач продаје електричну енергију домаћинствима и малим купцима, а од 1. јануара 2014. године и другим крајњим купцима на дистрибутивном систему.“ Осим тога регулисане су и цене електричне енергије за потребе балансирања система и цена системских услуга које пружају произвођачи електричне енергије, као и накнаде за учешће на организованом тржишту електричне енергије.

Агенција за енергетику утврђује методологије за одређивање цене. На тим основама, енергетске компаније обрачунају и предлажу цене, а АЕРС даје сагласност на предложене цене.

Регулисане цене одређују се у две фазе. Најпре се одређује максимално одобрени приход енергетских субјеката, а затим се приходовање распоређује на тарифне елементе и тарифе за поједине категорије и групе потрошача.

Аутор објашњава да су основни принципи регулације цена покривање оправданих трошкова и приноса на ангажована средства и инвестиције, затим енергетска и економска ефикасност, недискриминација – истоветан положај за све кориснике система и, коначно, спречавање међусобног субвенционисања између појединих делатности које обављају енергетски субјекти и између појединих купаца и група купаца. Принципи би, дакле, требало да заштите регуларност тржишта, опште интересе, али и електричну енергију која је специфична роба – наиме и роба је (производ намењен тржишту), али и опште добро.

Др Танић објашњава да је методологија за одређивање цена скуп критеријума и правила за утврђивање „максимално одобреног прихода“ у регулисаним делатностима који се може остварити кроз цену производа и услуга као и распоређивањем тог прихода на тарифне елементе и тарифе за поједине категорије и групе потрошача. Максимално одобрени приход је максимални износ прихода енергетског субјекта којим се у регулаторном периоду надокнађују сви оправдани трошкови који настају обављањем регулисане енергетске делатности и одговарајући повраћај на регулисана средства. Танић подробно објашњава и које ставке сачињавају максимално одобрени приход.

Тарифни систем, тумачи аутор, скуп је правила и критеријума на основу којих се максимално одобрени приход регулисане делатности распоређује на тарифне елементе и тарифе, тј. поједине категорије и групе потрошача. Њиме се утврђују елементи за обрачун и начин обрачуна испоручене енергије крајњим купцима, али тарифним системом не могу да се мењају укупно одобрене цене. Танић образлаже основне принципе тарифирања и наводи критеријуме за расподелу трошкова. Такође истиче да су, кад је реч о електричној енергији, тарифни

елементи снага, активна енергија, реактивна енергија и мерно место. Др Танић презентацију завршава објашњењем, описом, шта су тарифе. Тарифе су вредносни израз тарифних елемената који зависе од начина мерења, услова преузимања, количине и намене потрошње енергије. На основу тарифа обрачунава се преузета енергија, односно, извршене услуге у обављању енергетских делатности за обрачун-

ски период. Применом тарифа, каже Танић, на одговарајуће количине тарифних елемената утврђују се цене за појединог купца, баш као и просечна продајна цена јавног снабдевача. Та просечна продајна цена количник је укупног збира вредности елемената свих категорија и укупне количине активне енергије.

Предраг Батинић

## ОДЛУКА САВЕТА АГЕНЦИЈЕ ЗА ЕНЕРГЕТИКУ РС

# Нова цена приступа систему за пренос електричне енергије

Савет Агенције за енергетику је, у складу са овлашћењима из Закона о енергетици, одобрио ЈП ЕМС нове цене за приступ систему за пренос електричне енергије. Од 1. марта 2013. укупна просечна цена биће 0,435 динара по пренетом киловатчасу, односно, виша 29 одсто, уместо 37 процената тражених почетком децембра 2012.

Та цена примењиваће се директно на кориснике система прикључене на преносни систем, тј. само на купце који су по Закону морали изаћи на тржиште од 1. јануара 2013, а чија потрошња чини мање од 10 процената српског тржишта.

За све остале купце које снабдева ЈП ЕПС по регулисаним ценама, пове-

ћање трошкова преноса биће 9,2 одсто, пошто сада то ЈП истовремено обезбеђује, односно, продаје преносу енергију за надокнаду губитака и системске услуге. Нови трошкови преноса ће бити укључени у цену овим купцима тек када ЈП ЕПС-у буду одобрене нове цене за јавно снабдевање.

Цене за приступ систему за пренос електричне енергије исказују се по тарифама утврђеним по Методологији за одређивање цене приступа систему за пренос електричне енергије која је донета на Савету Агенције за енергетику РС 26. септембра 2012. године („Службени гласник РС”, бр. 93, 123/12 од септембра и децембра 2012. године).

П. Б.

Тарифни елемент	Тарифа	Јединица мере	Цена у дин. по јединици мере од 01.04.2011.-28.02.2013	Цена у дин. по јединици мере од 01.03.2013
Активна снага	обрачунска снага	kW	55,1222	37,5638
	прекомерна снага	kW	110,2445	150,2554
Активна енергија	виша дневна тарифа за активну енергију	kWh	0,2166	0,3303
	нижа дневна тарифа за активну енергију	kWh	0,1083	0,1651
	реактивна енергија	kvarh	0,1421	0,1399
Реактивна енергија	прекомерна реактивна енергија	kvarh	0,2842	0,2798

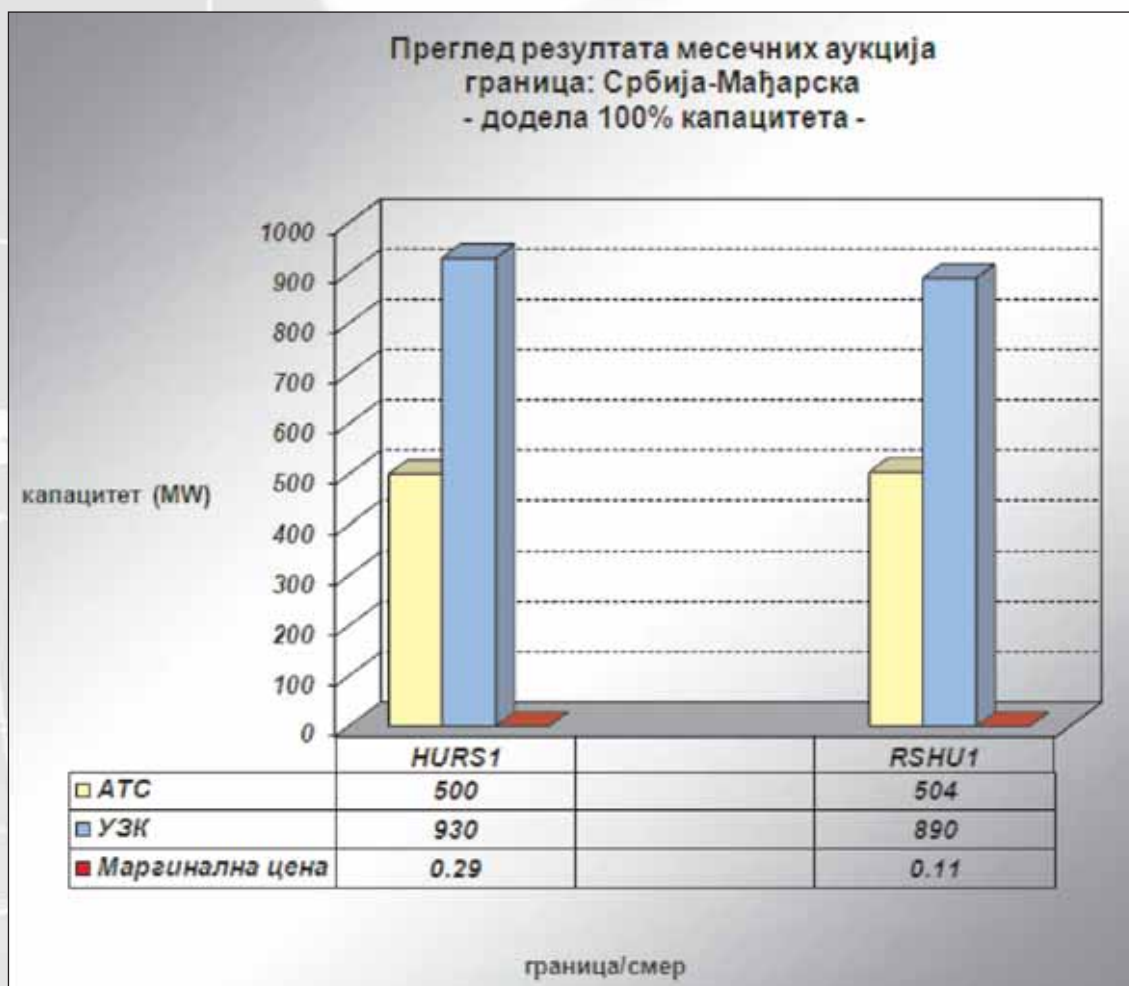
# Расподела прекограничних преносних капацитета на границама регулационе области Републике Србије у марту 2013. године

## Заједничке месечне аукције на граници Србија – Мађарска:

Заједничке месечне аукције за март 2013. године одржане су 12. фебруара 2013. години. Укупно 23 компаније су учествовале у мартовским аукцијама и забележено је загушење у оба смера.

Резултати **заједничких месечних аукција** на српско-мађарској граници, за март 2013. године, приказани су у табели и на графику:

Тех.ознака границе/ смера	Период важења	АТС	Укупни захтевани капацитет (УЗК)	Укупни додељењи капацитет	Бр. учесн. који су поднели захтев	Бр. учесн. који су добили капацитет	Укупан број аукцијских понуда	Маргинална цена	Загушење
		MW	MW	MW				eur/MWh	ДА / НЕ
HURS1	01.03.-31.03.2013.	500	930	500	19	13	61	0.29	ДА
RSHU1	01.03.-31.03.2013.	504	890	503	21	17	65	0.11	ДА



Детаљне информације резултатима месечних заједничких аукција објављени су на званичном сајту ЈП ЕМС:  
[http://www.ems.rs/stranice/tehnicke\\_informacije/mesecne\\_rezultati\\_inf-joint.htm](http://www.ems.rs/stranice/tehnicke_informacije/mesecne_rezultati_inf-joint.htm)

### Аукције за доделу 50 посто расположивог преносног капацитета:

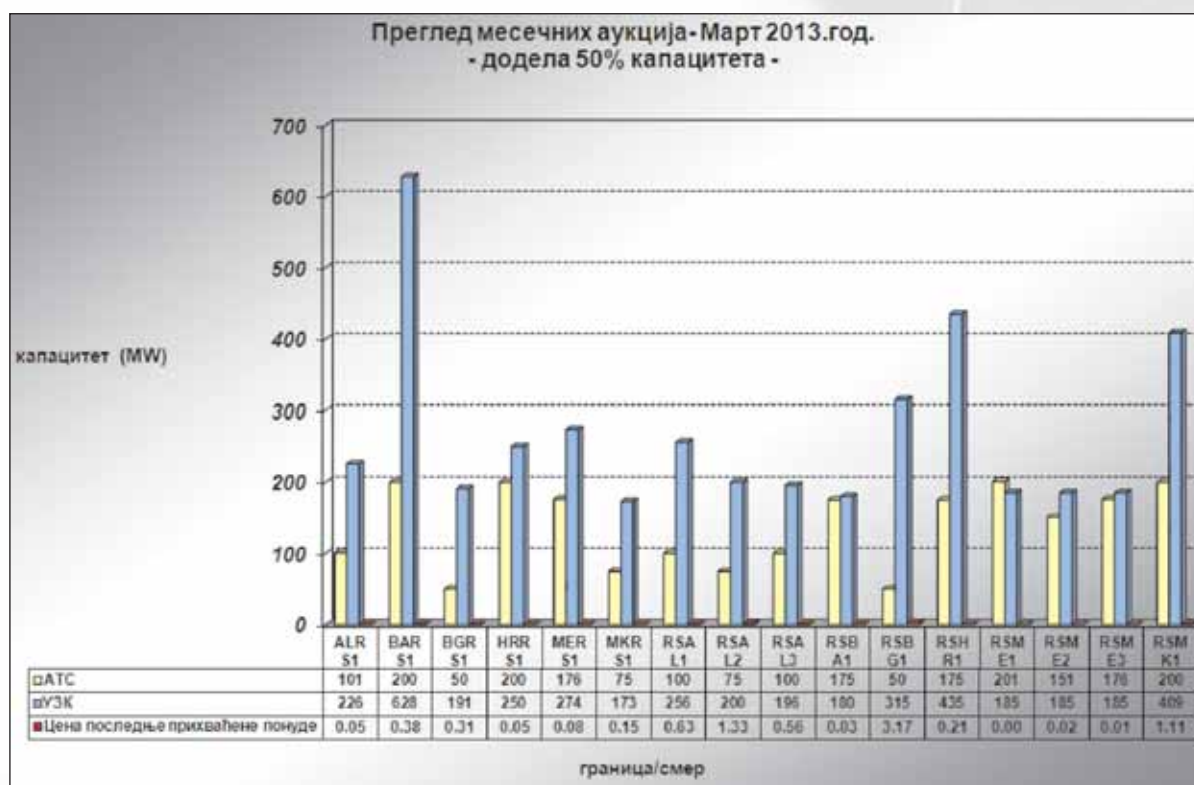
13. фебруара ЈП ЕМС је организовао доделу капацитета на месечном нивоу за доделу 50 посто расположивог преносног капацитета.

Укупан број компанија које су учествовале на мартовским месечним аукцијама је 21.

На свим границама и смеровима укупни захтевани капацитет је био већи од понуђеног. Изузетак представља први период на граници Србија-Црна Гора, у смеру ка Црној Гори, на којој није забележено загушење.

Резултати **месечних аукција** за доделу 50 посто расположивог преносног капацитета, за март 2013. године, приказани су у табели и на графику:

Тех.ознака границе/ смера	Период важења	ATC	Укупни захтевани капацитет	Укупни додељени капацитет	Бр. учесн. који су поднели захтев	Бр. учесн. који су добили капацитет	Укупан број аукцијских понуда	Цена последње прихваћене понуде	Загушење
								eur/MWh	
		MW	MW	MW					
ALRS1	01.02.-31.03.2013.	101	226	101	7	5	16	0.05	ДА
BAR S1	01.02.-31.03.2013.	200	628	200	13	6	44	0.38	ДА
BGRS1	01.02.-31.03.2013.	50	191	50	12	7	26	0.31	ДА
HRRS1	01.02.-31.03.2013.	200	250	199	8	8	22	0.05	ДА
MERS1	01.02.-31.03.2013.	176	274	176	10	8	23	0.08	ДА
MKRS1	01.02.-31.03.2013.	75	173	75	9	4	16	0.15	ДА
RSAL1	01.03.-24.03.2013	100	256	100	8	3	19	0.63	ДА
RSAL2	25.03.-28.03.2013	75	200	75	7	2	16	1.33	ДА
RSAL3	29.03.-31.03.2013	100	196	100	8	4	16	0.56	ДА
RSBA1	01.03.-31.03.2013	175	180	174	8	8	15	0.03	ДА
RSBG1	01.03.-31.03.2013	50	315	50	14	5	40	3.17	ДА
RSHR1	01.03.-31.03.2013	175	435	175	13	8	36	0.21	ДА
RSME1	01.03.-24.03.2013	201	185	185	9	9	17	0.00	НЕ
RSME2	25.03.-28.03.2013	151	185	151	9	9	17	0.02	ДА
RSME3	29.03.-31.03.2013	176	185	176	9	9	17	0.01	ДА
RSMK1	01.03.-31.03.2013	200	409	200	11	8	31	1.11	ДА



Детаљне информације о резултатима месечних аукција објављене су на званичном сајту ЈП ЕМС:

[http://www.ems.rs/stranice/tehnicke\\_informacije/mesecne\\_rezultati\\_inf.htm](http://www.ems.rs/stranice/tehnicke_informacije/mesecne_rezultati_inf.htm)

Марко Јанковић, дипл.ел.инж.

## Протести у Бугарској

Бугарска енергетска регулаторна комисија разматра опцију одузимања лиценце за дистрибуцију електричне енергије локалној подфирми чешког ЧЕЗ-а, саопштио је у недељу министар привреде и енергије те земље Дељан Добрев. Томе су претходили протести десетина хиљада ЧЕЗ-ових потрошача електричне енергије у више од 20 бугарских градова, укључујући Софију, због високих рачуна за струју. Демонстранти у Софији су тражили и оставку владе Бугарске оптужујући ЧЕЗ, али и остала два приватна дистрибутера електричне енергије у земљи, чешки Енерго-Про и аустријски ЕВН, да зарађују на леђима бугарских потрошача који не могу да плате рачуне од, у просеку, преко 100 евра месечно. Бугарска има најмању просечну плату у ЕУ, од 387 евра месечно и пензије од, у просеку, 150 евра „ЧЕЗ Бугарија би могла остати без лиценце за националног мрежног оператера због неправилности приликом потписивања уговора са подговорачима“, рекао је министар. Он је оптужио компанију због одобравања чак 80 посто уговора фирмама („често повезаних са матичном компанијом“) без потписивања уговора, или организовања тендера.

## Изградња нуклеарки у Британији

Компанија EDF Energy није поколебана одлуком британске фирме Centrica да се повуче из заједничког пројекта градње четири нуклеарне централе у Великој Британији и тражи замену у преговорима са једним бројем кинеских групација, рекао је извршни директор подфирме француског енергетског колоса. Винсент де Риваз је додао да је предуслов томе да британска влада обезбеди одговарајућу цену за електричну енергију произведену из тих нуклеарки. „Лопта је у њиховом дворишту, а влада одлично зна шта треба да уради“, констатовао је Де Риваз. Centrica је прошле недеље од-

лучила да не користи опцију преузимања 20 посто удела из заједничког улагања са EDF Energy јер су се предразвојни трошкови приближили предвиђеном плафону од милијарду фунти.

## Захтеви мађарске владе

Мађарска влада тражи „нови и поштени однос“ с дистрибутерима електричне енергије уместо да их избаци с тржишта или национализује. Наиме, влада у Будимпешти захтева да дистрибутери ускладе добит и трошкове пословања с приходима становника, односно да би требало да буду задовољни с добити која је у складу с европском праксом. Јанош Лазар, шеф кабинета премијера, рекао је да нивои профита и трошкова морају да буду усклађени са приходима становника. „Са претходним пословним моделом је готово“, констатовао је он.

## Европска електроенергетска политика

Удружење европске електроенергетске привреде, EURELECTRIC упозорава у документу објављеном средином фебруара да у контексту растуће производње струје из децентрализованих обновљивих извора, од којих ће већина бити повезана на дистрибутивне мреже, дизајнирање мрежа за пренос код вршног оптерећења не мора више да буде и трошковно најефективнија опција. ЕУ мрежна правила, која тренутно припремају ENTSO-E, ACER и Европска комисија би требало да олакшају алтернативна решења, омогућавајући флексибилни приступ европским дистрибутивним мрежама. Исправна имплементација постојећег ЕУ законодавства, конкретније Директиве о енергетској ефикасности и Другог и Трећег енергетског пакета треба да омогући оператерима дистрибутивних система активнији наступ, констатује се у папиру.

## Профитабилност термоелектрана

Срозавање цена дозвола за емисије штетних гасова у Европи на испод седам евра по тони (у јануару 2013.) учинило је високо профитабилном производњу електричне енергије из термоелектрана на угаљ, али истовремено довело алтернативне пројекте у сектору пред ризик, односно услов да се реализују уз високе субвенције, оценио је шеф сектора за продаје у чешкој енергетској компанији ЧЕЗ. „У овом тренутку су само електране на угаљ да добитку, јер имају најмање оперативне трошкове, немају издатке за емисије CO<sub>2</sub> и не захтевају капиталне инвестиције“, каже Алан Свобода. Он додаје да ЧЕЗ, ради капитализације на јефтиним ЕТС-овима „дефинитивно разматра продају будуће деценије својим ТЕ на угаљ“. Будуће инвестиције у „чисте“ изворе енергије доћи ће само ако цене дозвола достигну износ од милијарду долара штета за земљу због недовољног увоза електричне енергије и неинвестирања у мрежу. „Бесмислено је улагати у градњу било чега другог изuzeв онога што је високо субвенционисано, па чак и тада инвестиције у ветро паркове, хидро и соларну енергију нису инвестиционо безбедне јер владе често ретроактивно смањују нивое подстицаја“, констатује Свобода.

## Цене гаса у Бугарској

Бугарска државна компанија Булгаргас сматра да цене природног гаса треба да остану непромењене у другом кварталу ове године - на нивоу од 656,5 лева (450 долара) за 1.000 кубних метара (без ПДВ-а). Почев од првог јануара у Бугарској су цене гаса умањене за безмало 10 посто у односу на претходни квартал. Булгаргас треба енергетском регулатору, ДКЕВР до 11. марта да поднесе предлог нове цене за период од априла до јуна ове године.

## Апел влади у Лондону

Немачка енергетска компанија RWE AG је упозорила да ће осетно смањити инвестиције у Британији ако влада те земље не обезбеди „очајнички потребну“ сигурност у енергетску политику, преноси Sunday Telegraph. Челник њене британске подфирме, Пол Масара је рекао да ће инвестиционе одлуке и планови бити повучени ако не буду примењене мере које ће привући капитал на ово тржиште. Масара је рекао да су мало вероватна будућа инвестирања RWE у термоелектране на гас, али да би компанија требало да настави са улагањима у обновљиве изворе.





## КОНФЕРЕНЦИЈА У БЕОГРАДУ

# Обновљиви извори енергије и енергетска независност Србије

Обновљиви извори енергије могу у наредних седам година донети две милијарде евра инвестиција

**D**anas Conference Center почетком фебруара организовао је Конференцију на тему "Обновљиви извори енергије и енергетска независност Србије", на којој је поред осталих панелиста учествовао и помоћник Министра енергетике, развоја и заштите животне средине **мр Дејан Трифуновић**. У уводној речи Трифуновић се осврнуо на конференцију која је одржана 3. октобра и истакао да је све тада речено и обећано и испуњено у финалној форми. То се односи на кључне ствари које се тичу политике амбијента за улагање, регулатива је спремна и постоји озбиљан фокус министарства када је реч о обновљивим изворима енергије. Следећа фаза је инвестирање и додао је да је 14. децембра 2012. министарство представило кључне пројекте.

Србија очекује две милијарде евра инвестиција у коришћење обновљивих извора енергије у наредних седам година, изјавио је помоћник министра господин Дејан Трифуновић.

Истакао је да је у понедељак 4. Фебруара, Влада утврдила предлог закона о ефикасном коришћењу енергије, системски врло важан закон, који покрива све сегменте који утичу на потрошњу, од општина преко индустрије до енергетских објеката и јавних зграда. Урађен је Национални акциони план за обновљиве изворе, који је постављен на сајту министарства, добијено позитивно мишљење од енергетске заједнице и према том плану Србији је до 2020. године потребно 1092 MGW зелене енергије. Тај циљ треба испунити изградњом ветроелектрана снаге 500 мегавата, великих и мини хидроелектрана снаге по 200 мегавата, 100 мегавата постројења које користе биомасу и 92 мегавата из осталих извора", казао је Трифуновић. Истакао је да је ово

сигнал инвеститорима да постоји добра воља да у наредних 7 година Србија дође до ових мегавата, који би стабилизовали енергетски систем, омогућили запошљавање становништва, поготову што се велики број мини хидроелектрана налази у унутрашњости Србије, ангажовати индустрију и спречити еколошке проблеме. Он је подсетио да је Србија преузела обавезу да до 2020. године повећа удео енергије из обновљивих извора у укупној потрошњи са 21,2 на 27 одсто.

"До краја 2015. године очекујемо сигурних 500 мегавата из обновљивих извора енергије", казао је Трифуновић. Како је додао, 2015. година ће бити прва контролна тачка за успешност и ефекте регулаторних мера за веће коришћење обновљивих извора енергије. Дејан Трифуновић је казао да је у сарадњи са 17 општина из Србије Министарство енергетике припремило јавни позив за доделу 317 локација за изградњу мини хидроелектрана у Србији и да ће ускоро бити објављен, а инвеститори ће имати рок од шест месеци да се изјасне за улагања. Помоћник Министра енергетике, развоја и заштите животне средине је подсетио и да је Влада Србије донела уредбу о подстицајним ценама (фид-ин тарифама) за откуп струје произведене из обновљивих извора енергије, која је ступила на снагу 4. фебруара. Према тој уредби, стимулисаће се и домаћинства да постављају соларне панеле на крововима зграда. Период трајања подстицаја је 12 година, истакао је Дејан Трифуновић, након чега ће јавни снабдевач бити обавезан да откупује струју од произвођача по тржишним ценама. Помоћник министра је казао и да је план Министарства да се, по немачком моделу, стимулишу локалне заједнице да постану власници ветропаркова за производњу струје. До

краја месеца ће бити донет и модел уговора о откупу струје из обновљивих извора енергије за повлашћене произвођаче, најавио је господин Трифуновић, чиме се комплетира оквир за откуп струје из обновљивих извора.

Међу панелистима су били **Гаetano Масара** генерални директор Ценерал Електрика за југоисточну Европу који је изразио задовољство досадашњим радом министарства и истакао је као највећи успех ове компаније ветропаркове у Румунији и Северној Америци и да би тај модел применили и у Србији с обзиром на њене потенцијале. **Бредли Харкер**, шеф трговинског одељења Амбасаде САД, рекао је да је задовољан сарадњом са министарством, која је доста одмакла и сложио се да је Србија одлично тржиште за искоришћење енергије ветра.

Представници амбасаде САД у Београду и компаније Ценерал електрик оценили су да је добро што је Србија напредовала у доношењу прописа за подстицање коришћења обновљивих извора енергије, али су као ограничење навели низак лимит од 500 мегавата за субвенционисање откупа струје произведене из енергије ветра.

Како су оценили, ако се не повећа тај лимит за ветроелектране, за чију градњу у Србији су заинтересоване америчке компаније, Србија неће моћи да испуни циљ да до 2020. године производи 27 одсто енергије из обновљивих извора.

**Ејал Наор**, заменик амбасадора државе Израел рекао је да је Израел водећа земља у свету што се тиче биогорива и да би искуство поделили са Србијом која има потенцијала за коришћење овог обновљивог извора енергије. **Стивен Де Вилде**, заменик амбасадора Краљевине Белгије, изразио је задовољство нацртима и регулативама које је министарство до сада урадило и наговестио спремност државе Белгије за улагања у обновљиве изворе енергије у Србији, поут биомасе и енергије ветра.

Извор: МЕРЗ

## Чедомир Поноћко нови директор ПД ТЕНТ

Мр Поноћко радио је у нашој компанији 31 годину



**Н**а седници Управног одбора ЈП "Електропривреда Србије", одржаној 1. фебруара 2013. године, мр **Чедомир Поноћко**, дипломирани инжењер електротехнике, именован је за новог директора Привредног друштва "Термоелектране Никола Тесла" у Обреновцу. Мр Поноћко провео је у ЈП Електромрежа Србије 31 годину. Наш дугогодишњи колега рођен је у Банатском Вишњићеву 1951. године. Дипломирао је 1977, а магистрирао 1994. године на Електротехничком факултету у Београду. Од 1977. до 1981. радио је у Минелу Рипањ и тада прелази у Електроисток. Од 1982. до 1990. године био је директор РО Електропренос, а потом до 1994. директор Погона пре-

носа Нови Сад. Директор Електроистокског Сектора Техника био је 2001. Од 2003. до 2005. године био је ВД директор ЈП Електроисток. Формирањем Електромреже Србије Поноћко је био директор Центра за подршку у Дирекцији за пренос електричне енергије. У ТЕНТ је отишао с места директора Дирекције за пренос. Мр Поноћко је врхунски стручњак богатог међународног искуства. Веома је ангажован и у раду националног комитета CIGRE (Међународног савета за велике електричне мреже). У тој стручној асоцијацији председник је студијског комитета А 2 Трансформатори.

П. Батинић

### РАДЕ ЗАГОРАЦ, КОЛЕГА И ВИНАР

## Велики успех на „Данима вина“

**У** ЈП Електромрежи Србије постоји много запослених који се, осим способности које исказују у оквиру редовних радних активности, после радног времена посвећују разним занимљивим хобијима и активностима. Постижу запажене резултате, добијају признања, освајају медаље, а тако се и међу занимљивим и успешним колегама нашао и **Радивој Загорац**. Он је велики заљубљеник у вина, а о вину каже: „Вина не производим за продају, јер за те паре не бих могао да купим ништа боље“

Ове године је на 13. Покрајинској манифестацији „Дани вина Иђош 2013“ у конкуренцији 149 узорака вина успео да освоји неколико медаља. Судиле су четири комисије које у свом саставу имају по четири члана, искусне технологе из винарије Чока и Вршачких винограда, а свака комисија оцењивала је по четрдесет вина. Након одабира

најбољих вина, њих су у другом кругу оцењивали председници тих комисија.

Златну медаљу Загорац је добио за мешавину белих вина, а добио је и четири сребрне медаље и то за мерло, совинјон бланк, црно мешано и рајнски ризлинг. Добио је и две бронзане медаље за каберне совинјон и мускат хамбург.

Посебно га је обрадовала златна медаља коју је добио за бело мешано вино, коју је вече пред оцењивање осмислио и добио је купажирањем шардонеа, рајнског ризлинга и совинјона бланка. Загорац напомиње да су овакве мешавине изузетно интересантне и да привлаче посебну пажњу љубитеља вина. Такође је напоменуо да му је за 0.30 бодова измакло место генералног победника манифестације.

Загорац годишње произведе преко хиљаду литара вина, грождје за производњу вина искључиво купује и ту се

код проналажења квалитетног грождја посебно извештио.

Када се све ове медаље и признања послажу на једно место, тек тада човек види колико је наш колега изузетно успешан и трофејан произво-

ђач вина. Али то је само једна страна медаље, они који су имали прилике да и пробају његова победничка вина, дефинитивно се слажу у једном, да су са правом победничка вина.

За производњу вина потребно је доста времена, новца и знања, а која је Загорац усвајао од најбољих технолога, али ипак понајвише за производњу је потребно много љубави.

С. Станковић



Раде Загорац прима медаљу на манифестацији у Иђошу



Чланови Ресора на штанду хотела „Меркур“ из Врњачке Бање

## АКТИВНОСТИ СИНДИКАЛНОГ РЕСОРА

# ЕМС-ОВЦИ НА САЈМУ ТУРИЗМА

**Н**а 13. седници Ресора за социјалну заштиту, стандард, спорт, рекреацију и културу Синдиката ЕМС, која је одржана на тридесет петом Међународном сајму туризма у Београду, усвојен је предлог **Драгана**

**Марјановића**, председника Ресора, да се и ове године реализују заједнички пројекти Послодавца и Синдиката - рехабилитација у специјалним болницама за лечење и рехабилитацију у бањама Србије, превенција радне инва-

лидности за запослене на радним местима са посебним условима рада (рекреације на мору и планини), континуирана спортска рекреација, манифестација „Златни котлић СЕМС 2013“, појединачна првенства ЈП ЕМС у шаху и тенису, спортски сусрети запослених у електропреносним предузећима региона Западни Балкан, спортске и културне манифестације и други облици дружења са члановима виших синдикалних централа, учешће у организацији рекреативног одмора запослених (одмаралишта ЈП ЕМС и закупљени објекти: Копаоник, Златар, Златибор, Врњачка Бања, Буљарица, Будва, Охрид...), организација стручних и едукативних екскурзија, велнес викенди, организација набавке огрева за чланове Синдиката и сарадња са Фондом солидарности и учешће у хуманитарним и донаторским акцијама. Чланови Ресора су од представника бањских лечилишта, туристичких организација и агенција на 35. сајму туризма добили понуде за реализацију комплетног програма за 2013. годину. Потписано је неколико уговора за продужетак сарадње са специјалним болницама за лечење и рехабилитацију.

Р. Петровић

**Н**а свој 65. рођендан испраћен је у заслужену пензију **Станимир Милосављевић - Кенза**, шеф возног парка у Погону Крушевац, легендарни члан спортске секције нашег Предузећа. Његов таленат, неисцрпни ентузијазам и огромна енергија били су пресудни за успешно ангажовање и на другим пољима, како у компанији тако и у граду Крушевцу, за које је добио многа признања и награде. Још у раној младости посветио се фудбалу, а своје голгетерске способности доказивао је у локалним фудбалским клубовима, где је због постигнутих 56 голова у једној сезони стекао надимак „Герд Милер“. По завршетку играчке каријере био је фудбалски судија и тренер. Највећи спортски успех постигао је 1999. године освајањем купа градова Европе са женским омладинским клубом „Напредак“ из Крушевца. Кенза је био учесник на скоро свим радничко спортским сусретима као такмичар или организатор. Његова способност да око себе окупи млађе колеге и споји своје искуство и њихову младост били су гаранција успеха у сваком задатку кога се прихватао, а по завршеном послу знао је да напра-

## СВЕЧАНОСТ У КРУШЕВЦУ

# Кенза испраћен у пензију



Кенза са колегама

ви тако веселу атмосферу којој нико није могао да одоли. Искуство у организовању разних свечаности видело се и на овој, завршној коју је Кенза прире-

дио за своје колеге и пријатеље под пригодним називом на оригиналним позивницама „Прохујало са вихором“.

Р. Петровић

## Дефинисане врсте услуга и дозвољени трошкови

**Н**ово Упуство о коришћењу службених мобилних телефона у ЈП ЕМС, које је потписао **Никола Петровић**, генерални директор примењује се од фебруара месеца текуће године. Овим новим упуством, стављено је ван снаге упуство број 2408 од 12. марта 2010. године.

Према новом упуству, службени мобилни телефони морају бити 24 часа непрекидно укључени. Мобилни телефони који се налазе на трансформаторским станицама, односно Регионалним диспечерским центрима морају се налазити стално на тим објектима, а за њих ће бити задужени старији руковоаци и руководиоци РДЦ. Службени мобилни телефони на непосеђујим трансформаторским станицама налазиће се код домаћина објекта. Према поменутом Упуству чланови Пословодства генерални и заменик генералног ди-

### Претходно упуство из 2010. године ван снаге

ректора без ограничења могу користити службене мобилне телефоне према услугама роминага, међународног и националног саобраћаја и пословне мреже. Према истој врсти услуге извршни и корпоративни директори, директори дирекција и главни диспечер имају одобрење од 30 хиљада динара на месечном нивоу. Потом су по истом критеријуму услуга у мобилном телефонском саобраћају, са износом од 10 хиљада динара саветници генералног директора, шеф кабинета председник Управног одбора до именовања председника Надзорног одбора и председник надзорног одбора по именовању. Помоћницима извршних директора и саветницима извршних директора према већ наведеним критеријумима дозвољени трошак је шест хиљада динара на месечном нивоу.

Дозвољени трошак од четири хиљаде динара на месечном нивоу одобрен је члановима Управног одбора до именовања чланова Надзорног одбора, потом члановима Надзорног одбора након именовања, директорима погона, директорима центара, руководиоцима центара и сектора, преседнику Синдиката ЈП ЕМС и председницима синдиката организационих делова Предузећа и организатору за односе с јавношћу - ПР ЈП ЕМС. У националној и пословној мрежи по хиљаду и 500 динара на месечном нивоу имају руководиоци служби, Инжењер-диспечер НДЦ и координатори. По хиљаду и 100 динара на месечно могу искористити у националној и пословној мрежи руководиоци одељења, диспечери РДЦ-а и надзорни органи. Шефовима трансформаторски станица руковоацима и

осталим запосленим, који користе службене мобилне телефоне у националној и пословној мрежи одобрено је по хиљаду динара на месечном нивоу.

Према наведеном упуству одобрена је члановима међународних радних група употреба међународног саобраћаја и роминага. Ново Упуство предвиђа и случајеве где се Генералном директору, извршним и корпоративним директорима могу одобрити и већи износи у односу на одобрени месечни износ-квоту, у колико се утврди да је прекорачење настало коришћењем мобилног телефона у службене сврхе.

Обрачуни и наплате прекорачења дозвољених квота према новом Упуству врши се сваког месеца приликом овере рачуна, а све то у циљу правилног исказивања ПДВ-а. Комплетну реализацију, односно примену Упства спроводиће извршни и корпоративни директори.

М. Вукас

### IN MEMORIAM

## Стеван Поповић



Изненадна смрт однела је нашег колегу Стевана (Гојка) Поповића, запосленог у ЕМС-овом Регионалном диспечерском центру Бор. Поповић је рођен 7. марта 1957. године у Призрену. И његов отац био је дугогодишњи радник нашег Предузећа. Стеван Поповић завршио је основну школу у Приштини, а средњу електротехничку школу енергетског смера у Зајечару 1976. године. Школујући се уз рад стекао је звање електроинжењера.

Почео је да ради 1980. године у Фабрици опреме и делова у Бору. У Електроисток, односно, данашњи ЕМС, прешао је 1984. године. Радио је као руковалац трафостаницом, а затим као техничар за релејну заштиту. Потом је био диспечер РДЦ Бор где га је затекла прерана смрт у време обављања радних задатака у ноћној смени 11. фебруара 2013. године.

### IN MEMORIAM

## Томислав Томовић



Недавно је преминуо је наш колега из ЕМС-овог Погона преноса Бор - Томислав (Богољуба) Томовић. Томовић је рођен 3. јануара 1949. године у месту Велика Плана код Прокупља. У Нишу је завршио Електротехничку школу - смер телекомуникације. У том граду Томислав је започео и радни век у ПТТ саобраћају 1971. године. У ондашњи ЈП Електроисток прешао је 1974. године на радно место техничара за ВФ и даљинско управљање ондашње ООУР и РЈ Бор. Потом је краће време радио у Електроистокском ООУР Испитивање у Београду. У Погон Бор, на радно место Главни техничар I, вратио се 1985. године.

# Нова правила за коришћење моторних возила

Дефинисано ко има право на стално коришћење моторних возила. Нова процедура око захтева за коришћење моторних возила

**Н**едавно је у ЈП Електромрежа Србије, на основу Закона о безбедности на путевима и Закона о безбедности и здрављу на раду као и по члану 37. Статута ЈП ЕМС, ступио на снагу Правилник о изменама и допунама Правилника о начину и условима коришћења моторних возила, унутрашњој контроли и безбедности саобраћаја у Предузећу, који је потписао **Никола Петровић**, генерални директор ЈП ЕМС.

Изменама и допунама у одређеним одредбама мења се Правилник који је био на снази од 01. марта 2012. године. Према новим одредбама, пријаве за коришћење моторног возила потписују извршни, корпоративни директори, директори дирекција, односно погона, док за секторе у Погону Техника потписују руководиоци сектора. У колико запослени имају потребу за коришћењем службеног возила у циљу обављања неопходних послова са попуњеним и потписаним обрасцем, условно речено захтевом јављају се пословођи у Одељењу за возила. Пословођа према новим одредбама правилника запосленом издаје фасциклу у којој се налази попуњен путни налог на име корисника возила, кључеви од моторног возила, платна картица за гориво, а потом и возило са пуним резервоаром горива.

Према новим одредбама Правилника запослени је дужан да провери садржај фасцикле и стање горива у резервоару возила. По окончању путовања запослени је дужан, односно у обавези да пословођи врати фасциклу уз већ поменути садржај са рачуном за гориво и путним налогом са закљученом километражом. Уколико запослени користи возило ван градског подручја и са пређеном километражом већом од 200 километара дужан је возило вратити са пуним резервоаром. Правилник дефинише запослене у Предузећу који имају право на стално коришћење моторних возила, и то према нивоима пословања. У првом нивоу су генерални и заменик генералног директора, у другом су извршни и

корпоративни директори, у трећем нивоу помоћници извршних директора, директори дирекција, главни диспечер, директори погона, руководиоци пројекта, руководиоци центара, сектора, и служби, као и председник СЕМС.

Нове измене и допуне прописују и посебан образац-пријаву за коришћење моторног возила. Она садржи име и презиме корисника, потом назив његовог радног места и организациони део у коме је запослен. Затим број запослених односно других лица са којима ће користити возило, врсту возила (путничко, теретно), те да ли се тражи са возачем или без возача, време почетка и планирано време завршетка путовања, датум и време предаје захтева са неопходним сагласношћу и на крају реализацију захтева за коришћење моторног возила.

М. Вукас



ОД НЕДАВНО И У ШТАМПАНОЈ ФОРМИ

## Правилник о одржавању електроенергетских објеката ЈП ЕМС

**Н**едавно је у штампаној форми изшао Правилник о одржавању електроенергетских објеката Јавног предузећа Електромрежа Србије, који од прошле године егзистира у електронском облику.

Правилником су дефинисани појмови, предмети и подручја примене, затим планирање и провера извршених радова, документација која је неопход-

на за одржавање објеката, те остале неопходне прелазне одредбе самог правилника. Правилник је донет у складу са одредбама Правилника о техничким нормативима за погон и одржавање електроенергетских постројења и водова, а у циљу остваривања уредног функционисања електроенергетског система Србије као техничко-технолошке целине и обезбеђивања веће си-

гурности снабдевања потрошача електричном енергијом.

Законска основа за доношење поменутог Правилника су Правилник о техничким нормативима за погон и одржавање електроенергетских постројења и те Правилник о одржавању електроенергетских постројења преносне мреже Југославије из јула 1991. године.

М.В.

# Улога изабраног лекара у

**П**ромене у Здравственом систему Републике Србије и нова здравствена политика омогућиле су да заживе принципи тимског рада на примарном нивоу здравствене заштите, који датирају још из давне 1964. године. Напори свих здравствених радника усмерени су на што бољу организованост здравственог система, као и на пружање што квалитетније здравствене заштите. На тај начин би требало да се повећа задовољство корисника здравствених услуга, односно пацијената, али и свих здравствених радника, што би резултирало бољим здрављем свих грађана Србије.

Законом о здравственом осигурању (члан 146) дефинисано је право сваког

здравственог осигураника на избор лекара у једном од Домова здравља на подручју матичне филијале или на подручју пребивалишта, односно боравишта осигураника. Одабрани лекар може да се бира из области опште медицине или медицинске рада, педијатрије, гинекологије и стоматологије.

## Како изабрати свог лекара?

Изабрани лекар бира се на период од једне календарске године (од дана из-

бора до 31.12. текуће године) са списка лекара истакнутог у сваком Дому здравља. Једном потписана изјава о избору лекара, аутоматски продужава важност исте сваке календарске године, све док осигураник не да изјаву да жели да промени изабраног лекара. Ако је осигураников изабрани лекар привремено одсутан услед коришћења годишњег одмора, службеног пута, боловања или стручне едукације, Дом здравља је у обавези да обезбеди другог лекара који ће привремено да замени њиховог изабраног лекара. Осигуранници имају право да по истеку календарске године промене изабраног лекара, а да при томе не наводе разлоге промене. Особе које су незадовољне својим лекаром могу да захтевају промену и пре истека календарске године, али у изјави морају да наведу разлог зашто желе промену. Пре истека календарске године, пацијент може да промени изабраног лекара ако про-

мени место пребивалишта, ако није задовољан услугом, ако лекару престане радни однос или је одсутан дуже од шест месеци, али и из других оправданих разлога.

Процедура избора лекара је крајње једноставна, а за регистрацију је довољна здравствена књижица. Образац "Изјава о избору и промени изабраног лекара" попуњава се и штампа у три примерка, од којих један остаје у картону пацијента, други се шаље матичној филијали Републичког завода за здравствено осигурање, док трећи примерак задржава пацијент и даје на увид послодавцу ради овере здравствене књижице, као доказ да има изабраног лекара.

## Дужности изабраног лекара

Према Закону о здравственој заштити (члан 99) изабрани лекар:

- 1) Организује и спроводи мере на очувању и унапређењу здравља појединца и породице;
- 2) Ради на откривању и сузбијању фактора ризика за настанак болести, односно, на спровођењу скрининг програма у складу са посебним програмима донетим у складу са овим законом;
- 3) Врши дијагностику и благовремено лечење пацијената;
- 4) Указује хитну медицинску помоћ;
- 5) Упућује пацијента у одговарајућу здравствену установу према медицинским индикацијама, односно код лекара специјалисте и усклађује мишљења и предлоге за наставак лечења пацијената;

М.В.

## ДОБРОВОЉНО ДАВАЊЕ КРВИ

### Нова акција у марту

**П**рва овогодишња редовна акција добровољног донирања крви организује се у периоду од 11. до 15. марта ове године на нивоу ЈП Електромрежа Србије за све добровољне даваоце крви из Предузећа.

У наведеном периоду добровољни донори одазивају се на хуманитарну акцију по местима боравка у надлежним медицинским институцијама. Они запослени, који живе и раде у Београду крв могу донирати у Институту за Трансфузију крви Србије у Улици светог Саве број 39. Сви потенцијални даваоци треба да понесу чланску књижицу због

евидентирања броја давања, могућих исправки и корекција или евентуалне замене исте.

Координатор овог хуманитарног програма обавестиће редовне даваоце циркуларним email-ом о почетку акције.



# СИСТЕМУ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ



- 6) Спроводи кућно лечење и палијативно збрињавање, као и лечење болесника којима није неопходно болничко лечење;
- 7) Прописује лекове и медицинска средства;
- 8) Спроводи здравствену заштиту из области менталног здравља;
- 9) Обавља и друге послове, у складу са законом:
  - води медицинску документацију о лечењу и здравственом стању пацијента
  - отвара боловање до 30 дана и предлаже лекарској комисији продужење истог
  - даје мишљење о оправданости боловања због болести детета или члана уже породице
  - упућује пацијента на процену радне способности и/или инвалидности
  - даје мишљење о здравственом стању при одласку у иностранство
  - утврђује треба ли пацијенту пратилац за време путовања, као и превозног средства

Изабрани лекар може нека од ових овлашћења, када је реч о дијагностици, лечењу, упућивању у болницу или прописивању лекова (лекови за туберкулозу, ХИВ и још неке болести) упутом да пренесе на лекара специјалисту, који је опет дужан да га једном месечно о свему извести. Пацијент је са своје стране дужан да прихвати савете и упутства изабраног лекара, али и да не прихвати, што потписом мора и да документује. Здравствена заштита спроведена преко изабраног лекара остварује се у складу са законом којим се уређује област здравственог осигурања.

## Зашто је важно имати изабраног лекара?

Изабрани лекар опште праксе није “скретничар” који само пише рецепте и упућује пацијенте код других лекара. Да, уколико је то потребно, он упућује пацијенте на консултативне специјалистичке прегледе или на болничко лечење, он преписује и рецепте, али није ту да би

“само” то радио. Вишегодишњом континуираном едукацијом, он је обучен да лечи пацијенте, али и да превентивним мерама спречи да се болест појави. Изабрани лекар треба да буде посвећен својим пацијентима, да саосећа са њима, и да је увек доступан када им је потребна лекарска помоћ. Успешност рада лекара и сестре зависи од тога у којој су мери успели да помогну својим пацијентима. Квалитетан однос лекара и пацијента заснива се на њиховој доброј комуникацији и поверењу које се временом гради. Лекар мора да саслуша пацијента, да му посвети време и пажњу, и да својим стручним радом, саветом, али и осмехом, топлим људском речи, љубазношћу и посвећеношћу помогне на најбољи могући начин.

Ако немате свог изабраног лекара, може да се деси да по неколико пута посетите Дом здравља и да сваки пут одете код другог лекара који ће да вас прегледа. Ниједан од тих лекара неће да има пун увид у ваше здравствено стање и вероватно неће ни да запамти ко сте и од чега болујете. Изабрани лекар би требало да води рачуна о свим сегментима вашег здравља, да вас познаје, да је упућен у вашу болест и тегобе које имате. Контсантно пратећи ваше здравље, а неретко и здравље свих чланова једне породице, ваш лекар лакше и прецизније може да установи од чега болујете и како да вас најбоље лечи. Када имате свог лекара, нема вишесатног чекања у чекаоницама, јер постоји могућност телефонског заказивања прегледа или узимања рецепата. Савети могу да се добију и телефонским позивањем свог лекара у ординацију или путем маил-а. Иза-

брани лекар, у сарадњи са својом тимском медицинском сестром, позива пацијенте на редовне годишње и превентивне прегледе, а све у циљу спречавања и раног откривања болести, као и њиховог успешног лечења. Сви осигураници могу да провере на сајту Републичког фонда за здравствено осигурање да ли имају изабраног лекара укључивањем ЈМБГ и ЛБО броја.

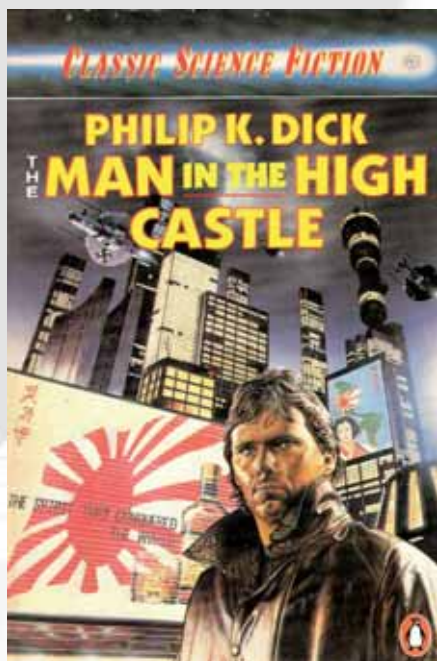
Сваки лекар се, пре свега, школује да би постао добар лекар опште медицине – целокупне медицине тзв. генералиста. Добар лекар прво мора да буде добар човек, јер само добра особа може другој особи да помогне и да јој се нађе у невољи. Ако лекар свој посао обавља савесно, морално, часно и са пуно ентузијазма, није неуспех и „испод части“ бити и остати добар лекар опште медицине.

Др Александра Карапанић  
(лекар опште праксе  
у амбуланти „ЕМС“)



Серија текстова “ЕМС-ова амбуланта” омогућена је средствима TEMPUS пројекта

# Човек у високом дворцу



**Филип Дик** у Човеку у високом дворцу истражује концепте алтернативних прошлости и будућности, њихово истовремено трајање, преплитање с историјама човечанства у које смо уплетени. У том смислу, из Другог светског рата победничку страну чини осовина Јапан-Немачка. У миљеу нацистичке догме која плави Америку почиње Дикова прича. Страшна и могућа визија овог паралелног времена је акциона основа из које израњају протагонисти романа: људи ухваћени у реалистички доча-

рану визију једног неоствареног плана. Узбудљива, параноична, надреална прича која одводи до тачке у којој све ствари постају јасније и чудније, у исто време. Тренутак, кад се сва технологија укомбинује заједно да би створила осећај да стварност није иста као и пре... Ако наша трошења времена икада има смисла, у причи кроз коју нас води Дик, оно ће сасвим сигурно имати смисленију и вишу вредност.

А. Опачић

## Манипулатор реалношћу и речима

**Филип К. Дик** рођен је у Чикагу 16. децембра 1928. године као близанац са сестром која убрзо умире. Дик је тврдио има дубоку духовну везу са сестром, а многи женски ликови у његовим делима базирани су на њој. Као дете имао је здравствених проблема, физичких и психичких. Уписује факултет и напушта га и одлучивши да се професионално бави писањем. Радио је без издавача и самостално слао приче у часописе које је волео. За роман *Човек у високом дворцу* добија Хуго награду (награда за највеће годишње достигнуће у области научне-фантастике). За наредне романе следе нове награде све до Дикове смрти 1982. године, када се установљава

награда која носи његово име. Дикове приче и романи спадају у најозбиљнија, најдубља, најдуховитија и најсмисленија дела научне фантастике. Дик је истраживао социолошке, политичке и метафизичке теме, а у његовим делима доминирају ауторитарни системи, монополистичке корпорације и измењене реалности. У каснијем опусу, његов тематски фокус снажно одражава лична метафизичка и теолошка интересовања. Написао је 44 романа и више од 120 кратких прича. Живот је провео на ивици сиромаштва, а његова дела послужила су као основ за научно-фантастичне филмове, од којих се неки, попут *Блејд Ранера* и *Тоталног опозива* сврставају у класике жанра.

## ИСТРЕБЉИВАЧ (Blade Runner)

**Радња** филма смештена је у хладан, мрачан и непријатељски расположењени Лос Анђелес ближе будућности. Корпорација се бави генетским модификацијама репликантата и производњом хуманоидних андроида. Њихова сврха је рад у корист људи на удаљеним Земљиним колонијама. Репликантима је уграђена свест о људском пореклу и имају способност развоја и мењања сопствених осећаја. Ради потпуне сигурности корпорација им програмира трајање на четири године. Проблеми настају када шестерочлана група новог модела Нексус 6 побегне на Земљу. У брзој и суманутој потрази за својим „створитељем“, они сеју смрт у Лос Анђелесу. Полицајац Рик Декард (Харисон Форд), припадник организације Блејд Ранерс, добија задатак да пронађе и уништи одбегле репликанте. У тој трци режисер **Ридли Скот** гледаоца води кроз хаотичан али комплексан однос субјеката, творевину коју они

разумеју оптерећени оним што сматрају прошлосту. Сцене су убедљиве, динамичне, потпуно стављене у службу праћења радње. У овој напетом научно фантастичној драми из 1982. глумачка екипа коју, између осталих чине **Харисон Форд**, **Рутгер Хауер**, **Син Јанг** остаје у потпуности уклопљена у фабулу и сценски амбијент филма, тако да ово дело постаје филмски класик, и сигурно, најбоље адаптирано дело **Филипа К. Дика**. Сценарио *Истребљивача* је заправо прерађена Дикова прича „Сањају ли андроиди електричне овце“. Тешко је отети се утиску да је прича дубља, промишљенија и комплетнија од филма. Сходно томе, ваљало би прво погледати филм, а онда прочитати причу. И једно и друго биће корисно употребљено време. Ти процеси отварају извесна питања, а она дају одређен простор за свеобухватнији и потпунији однос према „стварности“.

А. Опачић



# Физика немогућег



**М**ичио Каку је професор теоријске физике на Градском њујоршком универзитету, коаутор теорије о пољу струна, писац не-

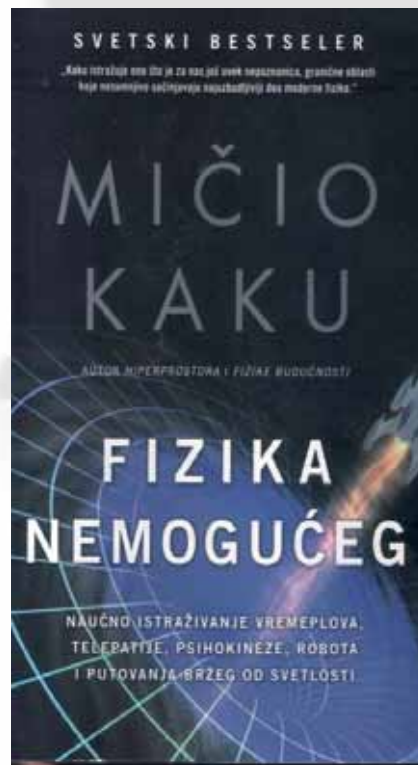
колико веома признатих научних бестселера и аутор бројних научних телевизијских и радио емисија.

У књизи која је достигла десето место на листи бестселера New York Times-а, Мичио Каку објашњава своју поделу технологија за које се данас верује да нису могуће.

Он препознаје *Немоућности прве класе* – „технологије које су немоуће данас, али које не крше познате законне физике“. Каку спекулише да ове технологије могу постати доступне у некој ограниченој форми у наредним деценијама или веку (енергетско оружје, поља силе као штитови, невидљивост, телепортација, свемирски бродови, анти-материјски погон, телепатија, вестачка интелигенција итд).

Следе *Немоућности друге класе* – „технологије које су на самом рубу нашег разумевања физичког света“, за које ће нам вероватно бити потребне хиљаде година да их савладамо (временске машине, међудимензионално путовање).

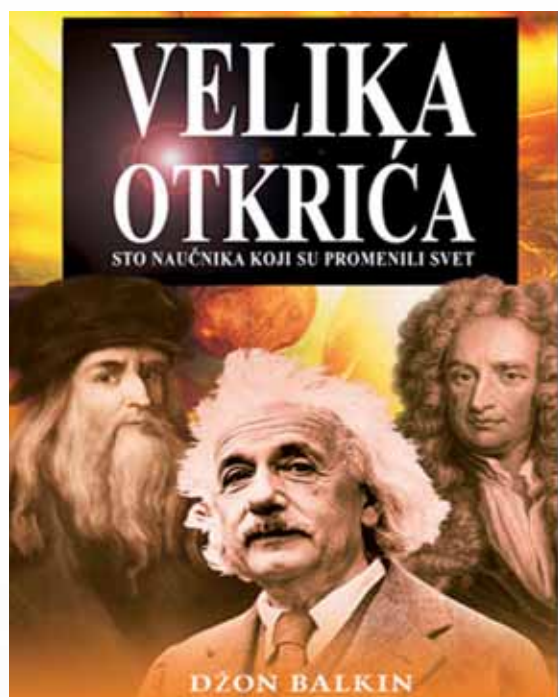
*Немоућности треће класе* су „технологије које крше познате законне физике“. Каку набраја само неколи-



ко њих, и развој било које од тих технологија ће представљати суштински заокрет у човековом разумевању физике (перпетум мобиле).

У данашњем свету експоненцијалног раста технолошког прогреса, Мичио Каку популаризује и „гребе“ површину најновијих научних открића и најављује свет који нас очекује у скорој и далекој будућности, уз реалан осврт на људску природу.

М.Б.




## ВЕЛИКА ОТКРИЋА

# Сто научника који су променили свет

**А**ко сам видео даље од других, рекао је сер **Исак Њутн**, то је због тога што сам стајао на раменима дивова! Књига **Џона Балкина** „Велика открића - Сто научника који су променили свет“ представља стотину таквих дивова и разматра њихова достигнућа – подвиге мушкараца и жена који су, често упркос крајњем скептицизму или чак негирању, настојали и успели да помере границе људског знања. Покривајући широк опсег научних домета, од Коперникове и Галилејеве космологије, преко Хипократових и Галенових медицинских открића, она обухвата области физике, биологије, хемије и генетике.

Ово је прича о идејама које су обликовале данашњи свет и о идејама које ће обликовати будућност.

Р. Е.



сигурност. поузданост. ефикасност.

[www.ems.rs](http://www.ems.rs)